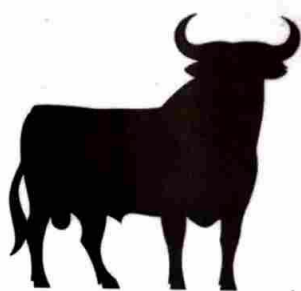

EVROPOHOD 2011

PEŠPOTI IN VODA

eurorando
Andalucía 2011

ANDALUZIJA – OKTOBER 2011

Uvod – nekaj o evropskih pešpoteh in Evropohodu

»Evropska popotniška zveza, katere članica je Komisija za evropske pešpoti (KEUPS), ki so jo ustanovile Planinska zveza Slovenije, Zavod za gozdove Slovenije, Turistična zveza Slovenije in Zveza gozdarskih društev Slovenije, je določila leto 2011 za leto Evropohoda – Eurorando 2011. Glavna tema tega dogodka nosi naslov Pešpoti in voda.«

Tako se uradno prične vabilo za udeležbo na Evropohodu 2011, pod katerim je podpisan Jože Prah, ki nadaljuje: »Voda je element življenja, ki ne pozna meja. Je pomlad življenja, hkrati pa je prometna pot in vir energije. Sreča vsakega sprehajalca, npr. v obliki jezera, reke, ledenika. Ljudje morajo z njo ravnati zavedno in jo zaščititi pred onesnaževanjem. Voda lahko zaradi klimatskih sprememb postane omejeno blago. Voda je ključnega pomena za življenje. Voda začne svojo pot v izvirih. Brez njih ni življenja, ni kulture, ni zdravja. Z geslom »Pohodi po E-poteh in k E-potem« nosimo evropski pohodniki s sabo idejo skozi celotno Evropo, vse do Andaluzije v Španiji.«

Preko Evrope poteka 12 evropskih pešpoti, ki povezujejo morja in kraje, hribe in doline, dežele in kraje. Skupno so dolge okoli 60.000 km, a se njihova dolžina spreminja, predvsem daljša. Evropske pešpoti so:

1. E1 – od Severnega morja do Sredozemskega morja, Italija, 4.900 km,
2. E2 – od Severnega Morja do Sredozemskega morja, Nica, Francija, 4.850 km,
3. E3 – od Atlantskega morja (Santiago de Compostela) do Črnega morja, 6.950 km
4. E4 – od Gibraltarja do Cipra, 10.450 km,
5. E5 – od Atlantskega morja (Bretanija) do Verone, Italija, 3.050 km,
6. E6 – od Baltiškega morja (Finska) do Egejskega morja, Grčija, 5.200 km,
7. E7 – od Atlantskega morja (Portugalske) do Črnega morja, 4.330 km,
8. E8 – od Irskega morja do Bolgarije, 4.390 km
9. E9 – od Severnega morja do Baltiškega morja, 5.000 km,
10. E10 – od Laponske do Italije, 2.880 km
11. E11 – od Nizozemske do Poljske, 2.070 km in
12. E12 – od Norveške do Finske, 910 km (ta pot je nova, ustanovljena oktobra 2010).

Evropske pešpoti povezujejo Evropo in ljudi na izviren, ljubezniv, prijeten in sploh koristen način. Si je mogoče lepše ogledati kraje kot peš?

Preko Slovenije potekata dve evropski pešpoti. E6 se začne v Skandinaviji in se izteče v Sredozemlju, E7 pa poteka od Atlantika do Črnega morja. Slovenski del evropske pešpoti E6 poteka od Radelj do Strunjana, E7 pa od Robiča na Tolminskem do Hodoša. Obe evropski pešpoti se srečata sredi gozda v Selu pri Robu in sta dolgi približno 1.000 km.

Oznaka – markacija evropske pešpoti je rdeč krogec, znotraj pobarvan z rumeno, za razliko od slovenske transverzale, ki je označena z rdečim krogcem in belo piko.

V Sloveniji sta izšla dva vodnika z opisom poti E6 in E7, oba je napisal **Dario Cortese**:

- **Evropska pešpot E6 ali Ciglarjeva pot od Drave do Jadrana**, imenovana po Milanu Ciglarju (1923 – 1977), pohodniku z najdaljnosežnejšim korakom doslej, gozdarju in uredniku Gozdarskega vestnika in
- **Evropska pešpot E7 ali Naprudnikova pot od Soče do Mure**, imenovana po Zoranu Naprudniku (1924 – 2000), slavistu in začetniku evropohodništva v Sloveniji.

V Sloveniji torej skrbi za te poti Komisija za evropske pešpote (KEUPS), ustanovljena l. 2000, v kateri sodelujejo Zavod za gozdove Slovenije, Planinska zveza Slovenije, Turistična zveza Slovenije in Zveza gozdarskih društev Slovenije. Njen predsednik je **Jože Prah** iz Sevnice, predsednik odbora za poti pri vseevropski komisiji Evropske popotniške zveze (ERA) pa je **Uroš Vidovič** s Ptuja. Vse o evropskih pešpotah si lahko preberete na spletni strani: <http://eupoti.com/>.

Moto slovenskih evropohodnikov je: *»Kdor hodi, je vedno pred časom. Kdor hodi po evropskih pešpotah, je nekaj desetletij pred časom. Kdor hodi po slovenskem delu dveh evropskih pešpoti, je že četrto stoletje pred časom. In ta čas je vedno zdaj.«*

In še: *»Kdor hodi, slabo ne misli. Kdor hodi več, pa sploh ne misli več.«* V tem je kakovost daljnosežne hoje. Pohodništvo postaja ena največjih rekreativnih dejavnosti. Pešpote združujejo in povezujejo ljudi dobrih misli.

Evropski pohodniki se mednarodno povezujejo in združujejo, sodelujejo pri popularizaciji evropskih pešpoti, spoznavajo lepote Slovenije in drugih držav, turizma, varovanja naravne in kulturne dediščine, spoznavajo popotnike po evropskih in drugih pešpotah ter prispevajo k sožitju, sporazumevanju in miru v svetu. Človek se je nekdaj gibal iz potrebe po preživetju, danes pa si z gibanjem polni baterije, išče nove energije in moči in se sprosti v naravi. Pohodništvo je gibanje samo s hojo. Vsako leto prehodi slovenski evropski pešpote v celotni dolžini vsaj kakih 30 pohodnikov, njihovo število narašča iz leta v leto. Mnogo Slovencev hodi tudi po drugih evropskih pešpotah, npr. v Santiago de Compostelo, po Via Alpini, Via Francigeni, najdejo pa so se tudi junaki, ki so odpešali npr. v Compostelo kar z domačega praga (iz Celja, iz Grosuplja), pa Radeljčana, ki sta hodila od Baltika do Jadranskega morja... Vse več ljudi najde v hoji sprostitev in odmik od ponorelega tempa življenja.

L. 2001 so se evropski pohodniki udeležili srečanja evropohodnikov v Strassbourgu, leta 2006 pa v Čeških Budejovicah. Letos je tretji Evropohod in pohodniki se bomo zbrali v osrčju Andaluzije, v Granadi. Idejo Pešpote in voda smo evropski pohodniki nosili letošnje leto preko cele Evrope in jo ponesli vse do Andaluzije. V Sloveniji

so bili organizirani razni dogodki in pohodi v sklopu Evropohoda 2011. Na pohodih smo pohodniki simbolično zajemali vodo v posebne lesene posode. Voda in lesena posoda sta simbiozi Gozda in Vode, elementa, ki sta medsebojno življenjsko povezana. Pohodniki so zbirali vodo iz rek in ledenika, iz vodnih zajetij, iz izvirov, iz jezer in morja in iz podzemnih voda.

Dne 1. 10. 2011 smo vodo iz štirih posod zlili v eno posodo na Geossu, središču Slovenije in slovensko vodo pod pokroviteljstvom predsednika države dr. Danila Türka slavnostno pospremili na pot proti Španiji.

Evropohod je dogodek, ki je trajal eno leto, njegov zaključek pa je v Granadi. No, pa gremo tja.

Sreda, dne 12. 10. 2011 – odhod s Ptuja, prihod v Torremolinos

V sredo, dne 12. 10. 2011, malo čez polnočjo, se nas 50 Slovencev, ljubiteljev hoje in planincev, zbere na železniški postaji na Ptuju. Z nami potuje v velikem lesenem zaboju tudi skrivnostni gost, ki se bo razkril šele na pohodu v Granadi. Vsi pa vemo, kdo ali kaj je in upamo, da na letališčih ne bo težav z njegovim prevozom. V Španiji že čaka na naš prihod Uroš Vidovič, ki je zaradi organizacijskih opravkov odpotoval tja že nekaj dni pred nami. V skupini nas je torej 51 + še neznano skrivnostno bitje, večinoma s Ptuja in okolice, trije so prišli iz sevniškega konca in dve pohodnici izpod trojanskega klanca, iz Zagorja ob Savi.

Midve s Sašo pozna le Jožeta in Uroša, zato naju je kasneje marsikdo vprašal, kako sva zašli v to družino. Preprosto. Obe sva veliki ljubiteljici hoje, pohodnici in romarki, obe sva prehodili že španski Camino (Santiago de Compostela) in skoraj vso Slovenijo in se pogosto pridruživa pohodom, ki jih organizira Jože. S Sašo sva pred desetimi leti z avtom že prepotovali celo Španijo in Andaluzija nama je ostala v prelepem spominu. Niti trenutek nisem oklevala, ko sem prejela vabilo za srečanje evropohodnikov v Granadi.

Avtobus nas popelje proti avstrijski prestolnici, na Dunaj. Ko odhajamo s Ptuja, je zunaj blizu 0 °C in rahlo zmrzuje. S Sašo obtičiva na zadnjih sedežih avtobusa in se po dremežu med vožnjo in po prvem postanku seznaniva z Edijem, Nikolo in Matom. Ne zgloda namreč, da se ne predstaviš nekemu, s katerim skupaj spiš, četudi le na avtobusu.

Brez težav se vkrcamo na letalo **Fly Niki**, ki nosi ime po enem od lastnikov, znanem nekdanjem dirkaču F1 Nikiju Laudi. Stevardese so oblečene v kavbojke, glave pa jim pokrivajo rdeče kape s šilkom, ki so razpoznavni znak Nikija. Ob 7.00 uri poletimo proti Malagi in po slabih treh urah letenja ob 10.00 uri pristanemo na tamkajšnjem mednarodnem letališču. Polet je izjemno lep in miren, pred pristankom letalo zaokroži nad morjem in se približa afriški obali in Gibraltarju, nato pa mehko pristane.

Letališče v Malagi se imenuje **Pablo Ruiz Picasso Airport**, znano je tudi pod imenom **Malaga Costa Del Sol Airport**. Letališče je četrto najbolj prometno letališče v Španiji (za madridskim Barajasom, Barcelono in Palmo de Mallorco. Seveda ni naključje, da ima letališče ime po Pablu Picassu. Ta veliki umetnik je bil namreč rojen v Malagi. Letališče predstavlja glavni in najhitrejši dostop do sončne obale Costa del Sol.

Letališče ima tri terminale in letalske povezave z več kot 60 držav po vsem svetu in preko njega potuje po 12 mio potnikov letno. Vsakodnevno povezavo ima z 20 mesti v Španiji in več kot 100 mesti v Evropi. Iz Malage so direktni letalski leti tudi v Afriko, na Bližnji vzhod in v sev. Ameriko.

Letališče v Malagi je eno od najstarejših v Španiji, saj so ga odprli že l. 1919. L. 1937 je postalo vojaška baza z akademijo za zračne sile, od l. 1946 pa je odprto za mednarodne civilne potniške lete. Letališče je povezano s centrom mesta z avtobusi in cesto Malaga - Torremolinos, od lanskega leta pa tudi s podzemno železnico.

Zdaj smo torej v Andaluziji, tej najjužnejši španski pokrajini, najbolj španski od vsega španskega. Ko izstopimo iz letališče, nas zadene toplotni udar + 28 °C! Uroš nas že čaka z avtobusom in prisrčno pozdravi. Vse je pripravljeno za naš prihod, mogoče bomo morali malo dlje počakati na proste sobe v hotelu, saj je bil polet naknadno preložen na zgodnejšo uro, kot je bilo prvotno predvideno.

Že v avtobusu izvemo par osnovnih informacij o deželi, ki nas bo gostila naslednje dni. Z Urošem sva pripravila za sopotnike nekaj zanimivosti o krajih, po katerih se bomo v naslednjih dneh gibali, hodili, planinarili in potovali.

Andaluzija je srce Španije. Leži na skrajnem jugu Iberskega (Pirenejskega) polotoka in hkrati gleda na Sredozemsko morje in na Atlantski ocean. Andaluzija je ena od 17 španskih avtonomnih skupnosti (Comunidad Autónoma). Razdeljena je na osem pokrajin: Huelva, Sevilja, Cadiz, Cordoba, Malaga, Jaen, Granada in Almeria. Glavno in največje mesto Andaluzije je Sevilja. Obsega površino 87.268 km (17,3 % ozemlja Španije) in ima 8,5 mio prebivalcev. Kar 26 mest ima več kot 50.000 prebivalcev. Pokrajina se skoraj dotika afriške celine, saj loči Andaluzijo od Afrike le Gibraltarska ožina.

Andaluzija je najtoplejša evropska regija s čudovitim podnebjem. Povprečne temperature so tukaj skozi vse leto večje od 16 °C. Najhladnejši mesec je januar, ko zapiha z vrhov Sierra Nevade in padejo povprečne temperature na 6,4 °C, julija in avgusta pa se dvignejo na povprečno 28,5 °C. Najbolj vroče mesto je Cordoba, takoj za njim pa Sevilja. Mediteranska klima, veliko število sončnih dni, neskončne plaže, barvita kultura in pestra preteklost... vse to so idealni pogoji za turizem.

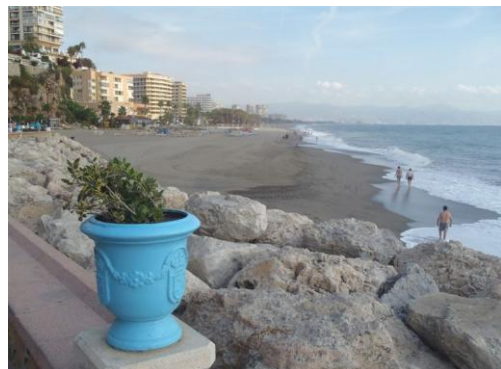
Andaluzija ima kar 836 km obale, ki jo obliva Atlantski ocean na zahodu, kjer leži **Costa de la Luz** (Obala svetlobe) in mesti Huelva in Cadiz, na drugi strani pa Sredozemsko morje, kjer se obala deli na **Costa del Sol** (Sončna obala) z delom Cadiza in Malago, **Costa Tropical** (Tropska obala) z Granado in delom Almerie in **Costa de Almeria**.

Ime Andaluzije izhaja iz srednjeveškega mavrskega naziva Al-Andalus, ki je označeval celoten prostor Iberskega polotoka, ki je bil pod arabsko oblastjo. Na svojem vrhuncu je obsegal ta prostor celotno Španijo ter področje današnje Portugalske. Ime pa lahko izhaja tudi iz besede Vandaluzija, ki je verjetno nastalo iz imena vzhodno-germanskega plemena Vandalov, ki so se naselili na tem območju po razpadu rimskega cesarstva v 5. stol. Z imenom Vandalov se danes istoveti vandalizem, nasilniško obnašanje in skrunjenje, kar izvira iz opustošenja Rima, ki so ga Vandali l. 455 zasedli in oplenili.

Malo je dežel v svetu, ki se lahko pohvalijo s tako bogato preteklostjo kot Andaluzija. Špancem so najprej štiri stoletja vladali Rimljani, za njimi Zahodni Goti, nato Mavri. Andaluzija je bila skoraj 800 let (711 – 1492) pod arabsko (mavrsko) oblastjo. Na začetku 16. stol. je bila Španija središče imperija, ki je zavzemal velik del Evrope in J. Amerike. Imperij je propadel v 19. stol. Od l. 1936 do 1939 je divjala v Španiji okrutna španska državljanska vojna pod vodstvom diktatorja generala **Francisca Franca** (1892 – 1975). Francov režim je združeval tradicionalni konservatizem s fašističnimi prvini. Med drugo svetovno vojno je Franco sicer ostal nevtralen, vendar je bil naklonjen Nemčiji in Hitlerju. Ko je Franco l. 1975 umrl, je oblast prevzel kralj **Juan Carlos**.

Mavri so bili prvotno nomadsko berbersko ljudstvo v sev. Afriki, ki so v 7. stol. prevzeli muslimansko vero. Berberi so bili ljudstvo z gorovja Atlas v Maroku. Pod arabskim vodstvom so prišli Atlasa in začeli osvajati ozemlje Španije. Mavri so prinesli v Španijo riž, limone, pomaranče, žafran, artičoke in drugo sadje ter zelenjavo ter uvedli tehnično izpopolnjene namakalne sisteme. Mavri so pokrajino močno zaznamovali s svojo kulturno dediščino, ki je še danes ohranjena in jo lahko občudujemo v večjih mestih, kot so Sevilja, Granada in Cordoba. Vendar pa je bila Andaluzija tudi revna proletarska dežela, življenje je bilo trdo, saj so veleposestniki ravnali s svojimi delavci skrajno slabo, zato so se domačini na veliko odseljevali. Ponekod sta se mavrska in krščanska kultura in dediščina zilili druga v drugo in se prepleta več kultur in ver: krščanstvo, judovstvo in islam. Andaluzija je uspela ohraniti svoj karakterističen andaluzijski jezik in dialekt, ki se nekoliko razlikuje od španskega.

Costa del Sol (Sončna obala) je bila nekoč središče množičnega turizma. Sem so se priseljevali predvsem Britanci in Nemci. Po l. 1980 pa je naval turistov upadel. Slabost turizma so bili predvsem megalomanski hoteli in apartmajski naselja, v katere so se naseljevali in jih prenasočili tujci z nižjim standardom. Posledica je bila onesnaževanje obale, posebej problem so begunci in ubežniki, ki so pribežali v te kraje iz severne Afrike. V zadnjih letih je turizem spet v razcvetu. Zgradili so preko 40 vrhunskih igrišč za golf, zaradi njih nekateri imenujejo Costa del Sol tudi Costa del Golf. Širi se kulturni, športni in kongresni turizem.

Costa del Sol ima kar 300 km plaž, turiste pa privablja z več kot 300 sončnimi dnevi na leto. Kopalna sezona se začne že aprila in traja do oktobra. Temperature se tudi pozimi ne spustijo pod 6 °C. Sredi aprila in oktobra dosega temperature 24 °C, poleti pa preko 40 °C.

Pravijo, da če ne marate sonca, morja, peska, golfa in seksa, potem ste najbrž na napačnem kraju. Vse opisano je namreč značilno za Costa del Sol. Bomo videli ☺.

Zdaj smo torej **senderosi** (pohodniki), a še vedno tudi **montañeros** (planinci), malo pa tudi **pelegrinosi** (romarji). Pohodništvu se v španščini reče senderismo.

Uroš pove, da je danes v Španiji državni praznik. Na današnji dan pred mnogimi leti, natančneje 12. 10. 1492, je Krištof Kolumb prvič stopil na tla nove celine, na Bahame, misleč, da je priplul v južno Azijo. Španci ta dan praznujejo kot Kolumbov dan, državni praznik Dia de la Hispanidad ali Fiesta Nacional. To je hkrati dan oboroženih sil, ki ga vsako leto obeležijo z veliko vojaško parado v Madridu.

Torremolinos je obmorsko mesto, v katerem bomo preživeli nekaj naslednjih dni. Naš hotel s štirimi zvezdicami je **Sol Don Pedro** in spada v sklop hotelskega kompleksa Sol Don Pablo in Sol Don Marco. Pedro, po naše Peter, je v Španiji pogosto moško ime. Hotel sončnega gospoda Petra torej. Z zunanje strani ni hotela videti nič posebnega, pač večnadstropna zgradba z rožnato fasado. Notranje dvorišče pa osupne s palmami, fikusi, cvetočimi hibiskusi, bugenvilijami in drugimi bujnimi rastlinami, kletko ščebetajočih eksotičnih ptic in velikim bazenom na sredi. Hotel ima kar tri bazene v različnih nivojih ter zunanji jacuzzi z masažo. Sobe so solidne, čiste, lepe.

Balkon sobe, ki si jo deliva s Sašo, je obrnjen na enega od bazenov, pogled nanj pa zakriva ogromna palma. Zelo zapleten je dostop do najine sobe. S Sašo se peljeva z dvigalom v prvo nadstropje, nato pa po labirintu hodnikov, stopnic in ovinkov prideva po kakih desetih minutah hoje do številke 104. Če bi hoteli koga povabiti na obisk, bi potreboval kompas, da naju najde, pa tudi midve ga bova rabili, da bova znali priti do recepcije in se vrniti v sobo. Kasneje sicer odkrijeva bližnjico, ki nekoliko skrajša pot, a je najina soba še vedno »na koncu sveta«. S hodnika izpred sobe pa seže pogled direktno na morskobalo.

Torremolinos leži 15 km zahodno od Malage in ima zelo dobre javne prometne povezave: bližina letališča, dobre ceste, v centru sta železniška in avtobusna postaja ter podzemna železnica. Do leta 1950 je bilo stara zaspana ribiška vas, nato pa se je začel razvijati turizem in je eno prvih turističnih naselij na Costa del Solu. Je nekakšen mednarodni simbol za turizem od 60. let dalje. Danes šteje 65.000 prebivalcev. Še vedno obstaja stara ribiška četrt **La Carhuela**, ki se drži promenade.

V času mavrskih osvajanj (okrog l. 1300) so zgradili obrambni stolp, ki so ga v 15. stol. uporabljali kot mlin (Torre de los Molinos). Po njem je mesto dobilo ime (molino = mlin). Še danes so ohranjeni ostanki tega mlina, ki so videti kot stolp, ob vznožju stolpa pa so naslonjeni mlinski kamni. Stolp je simbol mesta.

V 18. stol. je bilo mesto skoraj v celoti uničeno. Mlin in mesto so obnovili v začetku 20. stol. Danes je moderno obmorsko letovišče, s skoraj 10 km dolgo zlato peščeno obalo s plažo, cesto in promenado, ob kateri so nanizani drug za drugim hotelski kompleksi. Zavetnik mesta je San Miguel (sv. Mihael), v čast katerega poteka vsak konec septembra in prve dni oktobra sejem in festival ter veliko romarsko srečanje.

Mesto premore vodni park **Aqualand**, ki je eden največjih v Evropi. V njem se lahko plava z delfini in morskimi levi, ogledati si je mogoče predstave z delfini. V bližini je tudi krokodilji park. Sem je hodil letovat John Lennon, obiskoval pa ga je tudi peti Beatle Brian Epstein.

V Torremolinosu se je rodil **gayevski turizem**. V tem mestu so l. 1962 odprli prvi gejevski bar v Španiji Bar Tony in kasneje bar Incognito. Okrog leta 1970 so oblasti homoseksualce močno preganjale, jih aretirale in izvajale nad njimi represijo. Torremolinos je za Madridom in Barcelono največje gayevsko mesto v Španiji. Gay bari in klubi so locirani predvsem v četrti Nogalera. Najbolj znan gay klub v mestu je Abadía.

Pravijo, da ima vsak moški gay v Torremolinosu psa oz. če smo natančni, majhnega psa. Vsak gay v tem kraju porabi eno tretjino svojih mesečnih dohodkov za fensi oblačila, tretjino pa za bare in klube. Tri najpopularnejše gay plaže v tem mestu so: Beirola Beach, Guadalmar in Torrequebrada Naked Beach.

Uroš odločno demantira informacijo, da je Torremolinos raj za gaye, on je doslej opazil na ulicah in plažah predvsem lepa dekleta. Bomo še videli...

Po namestitvi v sobah, tuširanju in krajšem počitku se pod vodstvom Uroša napotimo na krajši sprehod po mestu. Pogled na naše noge je kaj različen. Nekateri se na sprehod odpravijo v planinskih čevljih (Uroš), drugi v športnih copatah in kroskih, ženske pa tudi v japonkah. Saj smo vendar ob morju, ne? A japonke se ne izkažejo za primerno obutev. Ulice Torremolinosa so namreč tlakovane z zelo gladkim marmorjem, na katerem zelo drsi. Mesto leži na vrhu hriba in do tja vodijo med drugim tudi stopnice, ki so vsaka svoje dimenzije, ob robovih zaobljene ali spodsekane..., skratka, paziti je treba na vsak korak, saj te na spolzkih tleh kar spodnese in se znajdeš na hrbtu. Kar nekaj spektakularnih padcev smo imeli priložnost videti. Lahko si predstavljam, kakšna drsalnica je tukaj, kadar dežuje! A menda so letos zadnje kaplje dežja padale v aprilu.

Uroš nas popelje do podzemne železnice, ki je bila zgrajena l. 2010 in povezuje Malago in Fuengirola. Iz Malage so naprej zveze z javnimi prevoznimi sredstvi po vsej Španiji in Evropi. V naslednjih dneh se bomo dosti vozili s podzemno železnico, saj je poceni, hitra in udobna.

V rondoju tik ob plaži in promenadi stoji mogočna skulptura dveh žensk, ulita v bron. Ženski tečeta in se držita za roke, obleki jima poplesujeta v vetru. Kip je izdelal l. 2004 kipar Salvador Garcia, navdihnila ga je slika Pabla Picassa, ki jo je le-ta naslikal l. 1922 in se imenuje **Dve ženski tečeta po plaži**.

V zvezi s tem kipom se nama s Sašo zgodi prisrčna peripetija. Ko prvič sami odideva iz hotela na ogled mesta, se po nekaj korakih znajdeva na obali. Ker je mesto polno hotelov, si je treba seveda zapomniti, kateri je naš. Ni boljšega za orientacijo, kot orjaški kip teh dveh žensk, ki se ga vidi že na daleč in stoji skoraj pred našim hotelom. Hodiva, se sprehajava in si ogledujeva kraj. Nasproti nama prideta dve gospe iz naše skupine. Pozdraviva ju in vprašava, če jima je mesto všeč. Pa povesta, da sta se izgubili, da ne najdeta nazaj do hotela. Res sta še precej daleč od hotela, pa še v nasprotno smer od njega gresta. Skupaj se napotimo proti hotelu. Midve s Sašo hodiva spredaj, Ptujčanki za nama. Na glas rečem: »Pa kje sta sedaj tisti dve presneti babnici?«, misleč na ogromen kip, ki bi se moral videti že od daleč, pa se ne, ker pogled nanj zakriva velik avtobus. In se oglasita Ptujčanki za nama: »Ja, tukaj sva!«

Morje nas zvabi na plažo. Kopa se le malo ljudi, večina poležava na ležalnikih, ki jih izposojajo za 4,00 EUR na uro, dosti se jih sprehaja in teče. Hoja po mivki je težavna, saj se tla kar spodmikajo in naslednji dan močno čutim gležnje. Morje je čisto, ob obali sicer rjavkasto zaradi mivke in sredi oktobra brez težav zabredem vanj, saj je toplo. Plavanje je pravi užitek, še zlasti, ker veš, da je doma skoraj že zima. Sonce tukaj v Andaluziji res ne skopari s svojimi žarki in še pod večer dodobra razgreva kožo. Moti pa me, ker je morje tako prazno. Na obzorju ni nič, nobenega otočka, ladje, čolna..., le ravna modra ploskev, ki se spaja z modrino neba. Pa tudi diši ne tako kot pri nas, čeprav je veliko zelenja, rož in palm.

Samopostrežna večerja v hotelu je vrhunška. Ni, da ni. Za vse okuse in navade. Ogromno je solate, sadja, sladice, oreščkov, mesa vseh vrst, rib, školjk, pizza, paella, testenine, siri, preliv... Za mesojede in vegetarijance, pa tudi za izbirčne otroke, ki jedo le špagete in pizze. Vsa hrana je izjemno okusna in sveža.

Pohodniki se počasi spoznavamo med seboj. Nekatere si zapomniš bolj, druge manj, za kakšnega bi še na koncu potovanja rekla, da sploh ni bil v naši skupini.

Po večerji se s Sašo odpraviva na kratek sprehod ob obali. Če je plaža ob našem hotelu bolj družinska, pa je scena na plažah, ki ležijo malce višje od kipa plešočih kopalk, rahlo drugačna. Ležalniki in sončniki so tukaj lepši, bolj vzdrževani in udobnejši. Na plaži Copacabana Playa so prave postelje z baldahini, na katerih se valjajo kopalci, pijejo koktaile in sangrio ter jedo tapase. Na plažah poležujejo moški, nekateri sami, drugi v skupinah in si odkrito izmenjujejo nežne poglede, pa tudi dotike. Toliko o tem, Uroš, da informacija o raju za gaye morebiti ne drži.... A vzdušje je prijetno, sproščeno, nihče se ne vsiljuje, atmosfera je svobodna in turistično obarvano običajna.

Na mestni promenadi je zelo veliko starejših ljudi, ki se vozijo okrog na električnih vozičkih. Vozički so podobni invalidskim. Mesto je zelo prilagojeno invalidom in starejšim, sprehajalne in kolesarske steze so široke in brez robnikov, v vse lokale vodijo klančine. V te kraje prihajajo že leta in leta upokojenci iz Anglije, Nemčije in drugod, ki so po ugodni ceni pokupili apartmaje in svojo starost preživljajo na Sončni obali. Električni vozički jim omogočajo večjo mobilnost, saj se lahko gibljejo naokrog sami, brez spremljevalcev.

Ni pa mogoče spregledati velikega števila zelo debelih ljudi obeh spolov, od otrok, pubertetnikov in srednje generacije. Ne spomnim se, da bi v katerem od evropskih mest opazila toliko resnično obilnih ljudi. Po govoricah sodeč so domačini in tujci. Bogve, če Španci ne plačujejo cene svojih prehranjevalnih navad. Tapase strežejo ob vsaki pijači, grizljajo jih preko celega dneva (jasno, da ne zavrneš prigrizka, če ga že postavijo na mizo), večerje so pozne, kulinarika bogata...

Čez čas se nama s Sašo na sprehodu pridružijo Edi, Nikola, Jože in Uroš in skupaj obtičimo v enem od lokalov. Med pogovorom z Edijem ugotoviva, da sva si v sorodu (sorodstvo mojega ex-moža) in da sem bila pred davnimi leti nekoč celo na obisku pri njih doma. Kako je svet majhen! Pogosto sem se spraševala, kako da nikoli ne srečam prav nikogar od nekdanjih sorodnikov, pa dosti hodim v hribe, na pohode in na prireditve. Morala sem priti v Andaluzijo, da jih spet spoznam.

Ko se vračamo, se nam oči ustavijo na čolničkih, v katerih se pečejo ribe. Nekateri čolni so leseni, drugi kamniti ali pločevinasti. Napolnjeni so z mivko, na sredi je pločevinasta posoda, v kateri tlijo drva, na ognju pa se pečejo ribe. RIBE so nataknjene na nabodala, pečejo jih cele, ne da bi očistili notranjost (drobovino). Te ribe so izvrstna kulinarčna specialiteta, peka rib v čolničkih pa turistična atrakcija Torremolinosa.

Majhne ocvrte ribe so **pescaito frito**, velike

pečene sardele **fritura mixa**. Turisti radi jedo **boquerones** (sveže sardele, marinirane v kisu, česnu in peteršilju) ter lignje, pripravljene na raznorazne načine. Porcija pečenih sardel (4 – 5 kosov) stane 4,00 EUR, porcija manjših, na olju ocvrtih sardel, pa stane 6,90 EUR, enako porcija mariniranih sardel.

Pred spanjem me dva sopotnika »potegneta za jezik«. Prej sem namreč razlagala, da je Andaluzija dežela šerija in da je to pijača, podobna portovcu, mešanica vinjaka, konjaka in vina. Narobe! Sopotnika sta si v lokalu naročila šeri, vendar jima okus ni bil všeč. Šeri (sherry) poznamo pri nas kot sladko pijačo oz. liker iz višenj. Pravi šeri, kot ga poznajo v Andaluziji, pa je vrsta vina, ki ga pridobivajo v posebnih lesenih sodih (danes tudi v jeklenih sodih), imenovanih solera. Sodi so med seboj povezani in jim na vrhu leto za letom dodajajo novo vino. Dozorel šeri prihaja po večih letih zorenja iz spodnjega soda. Vino ima posebno barvo, vonj in trpek okus, predvsem zaradi šeri kvasovk, ki naredijo prevleko (solera) na površini vina in s svojo presnovo ustvarjajo za to vino značilen aromatičen okus. Vino vsebuje 15 – 20 % alkohola. Poznanih je več tipov tega vina: fino, amontillado, oloroso, pedro ximenez... Na okus šerija vplivajo kredasta tla, v katerih raste trta ter veter z Atlantika.

Pravijo, da obstajata dve vrsti ljudi: tisti, ki jim je okus šerija nadvse všeč in drugi, ki ga absolutno ne marajo. Vmesnih ni. Ali ga maraš ali pa ne. Slovenci, ki smo, kar se tiče kvalitetnih in dobrih vin, razvajeni, menda nismo ljubitelji šerija. Ko sem v hotelskem baru natarjarja vprašala, iz česa je narejen šeri, sta dve tamkaj prisotni angleški dami skoraj popadali z barskih stolčkov od krohota, češ da ne vem, kaj je šeri. A sta bili že precej pod gasom, najbrž ravno od šerija.

Najbolj znana blagovna znamka šerija je **TiO Pepe** iz Jereza de la Frontera, imenovan po stricu enega od ustanoviteljev Joseju Angelu de la Pena, kratko Pepeju. Blagovna znamka je v lasti družine Gonzales Byass že od l. 1835 dalje.

S šerijem so povezani biki - 14-metrške in 4 tone težke kovinske skulpture, ki jih je po vsej Španiji raztresenih 91, od tega v Andaluziji 23. To so Osbornejevi biki (**Toro de Osborne**), imenovani po tovarni šerija in brandija iz Puerta de Santa Maria. Podjetje Osborne Sherry je ustanovil Thomas Osborne Mann l. 1772, l. 1956 pa so v reklamne namene postavili na preglednih lokacijah v bližini glavnih cest po vsej Španiji velike slike bikov in z njimi oglaševali Brandy de Jerez. Kreator teh bikov je bil Manolo Prieto. V 90. letih je bikom že grozilo izumrtje in so nekateri zahtevali njihovo odstranitev z javnih površin in prepoved tovrstnega oglaševanja, vendar pa je sodišče razsodilo, da imajo biki estetski in kulturni pomen, da so postali del pokrajine, simbolizirajo Španijo in so neuradno nacionalni simbol Španije. Blagovna znamka Osborne prodaja danes poleg vin še druge izdelke z geografskim poreklom, predvsem iberski pršut in izdelke iz mesa iberskih prašičev ter energijske napitke.

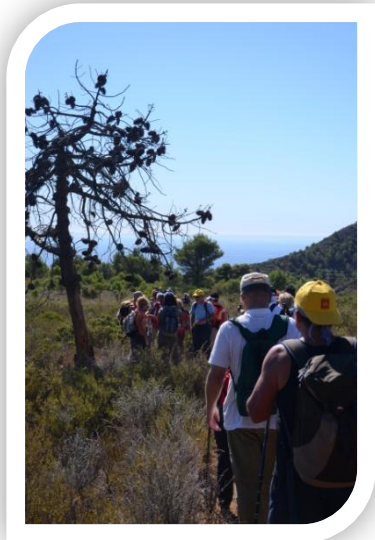
Četrtek, dne 13. 10. 2011 – Sierra de Mijas, Granada, Ronda

Ko ob osmih zjutraj odprem oči, je zunaj še skoraj tema! Povsod vlada popoln mir, ni slišati žive duše, niti prometa. Ob tej uri dremajo še ptiči v kletki na hotelskem dvorišču. Pomanjkanje spanja, dolgo potovanje in utrujenost so naredili svoje, tako da se vsi precej pozno priklatimo k zajtrku.

Hotelski zajtrk je, enako kot večerja, prava paša za oči in naslada za brbončice. Maslo, marmelada, siri, salame, olive, solate, palačinke, jajca na vse možne načine, hrenovke, klobasice, opečena šunka, štručke, kruh in toasti vseh vrst in velikosti, pecivo, oreščki, musliji, sadje, mleko, kava, čaj, sok.... Mnjam, mnjam. Z veseljem se je prebujati, če veš, da te čaka takšno razkošje na mizi.

Po zajtrku se skupina malce razcepi. Večji del pohodnikov se napoti proti Sierru de Mijas, midve s Sašo, Janjo in Marijo pa gremo proti Granadi. Zaradi operacije kolena, ki me čaka čez nekaj dni, Janja pa zaradi posledic operacije žil, namreč večurnega pohoda ne bi zmogli.

Sierra de Mijas je gorovje, ki leži nad Costa del Sol. Poraščeno je z borovimi gozdovi, poti so skalnate in peščene. Najvišji vrh je 1150 m visok Pico Mijas. Naši pohodniki so se s podzemno železnico peljali do Benalmadena, nato pa pot pod noge in kvišku. Prvi koraki so po asfaltu, nato pa se pot usmeri v borov gozd.

Pri vodnjaku se pohodniki še zadnjič odžejajo in napolnijo čutarice. Pred njimi je 8 ur čiste hoje, po soncu, brez sence in brez vode. Pot vodi najprej navzgor skozi borov gozd. Spodnji del je zelo priljubljen kraj za piknike in druge rekreativne dejavnosti. Vendar pa se pohodniki kmalu znajdejo na prašni makadamski stezi, ki vodi preko travnikov, poraslih s travo, bodičastim grmičevjem, makijo in nizkimi borovci. Pot se vztrajno vzpenja kvišku. Če se ozrejo nazaj, vidijo pod seboj Sončno obalo in mesta. Nad Malago neprestano vzletajo in se spuščajo letala, nad mestom se dvigajo gore Sierra Malaga, daleč zadaj pa Sierra Nevada. Ob lepem in jasnem vremenu je možno videti do Gibraltarja in do Afrike, a nizka oblačnost preprečuje pogled do tja.

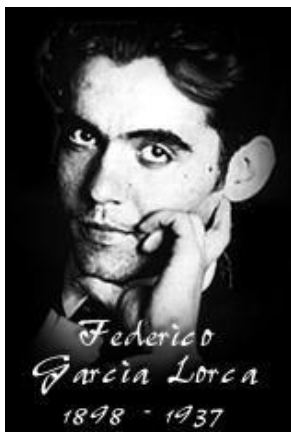
Prvi osvojeni vrh je **Pico Paloma** na 589 m nm.v., na katerem stoji le kamnito belo obeležje. O gostilni in mrzlem pivu, ki ga je obljubljal Uroš, lahko pohodniki le sanjajo. A sanje se razblinijo, ko pridejo do kamnite stavbe z razgledno ploščadjo na 594 m nm.v. V bližini je albergue Canada de Lobo, Volčje zatočišče, a so njegova vrata in oknice trdno zapahnjena. Na razgledni ploščadi jih pričaka v nebo tuleči kamniti volk, prekrasen razgled na Sončno obalo in tradicionalni planinski krst za Jasmino, ki jo Uroš našeška po riti, ker tokrat prvič planinari s ptujskimi planinci. Zaradi imena vrha, na katerem je krščena, Jasmino preimenujejo v Palomo.

Žal pa nekaterim že kritično zmanjkuje vode, sonce neusmiljeno pripeka in čim prej se je treba vrniti v dolino. Še gasilska fotografija in spust navzdol. Pot je malo skrajšala bližnjica preko prašnega kamnoloma. Slava dobi hudo alergijo na sonce, zaradi česar se mora v naslednjih dneh držati bolj v senci. Da je imelo prvo mrzlo pivo po celodnevem planinarjenju po pripekajočem soncu za pohodnike božanski okus, najbrž ni treba poudarjati.

Štiri dekleta se medtem odpravimo s podzemno železnico do Malage, do postaje Maria Zambrano, ki je glavno prometno vozlišče (avtobus, vlak, podzemna železnica) mesta. Vožnja od Torremolinosa do Malage traja 20 minut in stane 1,60 EUR. Opoldne prispemo v Malago in iščemo prometne povezave za naprej. Saša nama je že en teden pred odhodom rezervirala preko interneta vstopnici za Alhambro, kajti vanjo lahko dnevno vstopi le 5.000 do 8.000 turistov, vstopnice je treba rezervirati že dosti vnaprej. V Alhambro lahko vstopiva šele ob 19.00 uri in nič prej. S problemom, kako se bova vrnila nazaj v hotel, se bova ubadali kasneje. Ob prihodu v Malago ugotovimo, da je do 130 km oddaljene Granade dobro uro in pol vožnje in da so prometne povezave skrajno slabe. Vlak vozi do tja le 4-x dnevno, avtobus sicer malo večkrat, a bo težko priti nazaj. Marija in Janja se odločita, da ne bosta tvegali in bosta šli rajši kam drugam, nama s Sašo pa je težko žrtvovati že kupljeni vstopnici in se odpovedati ogledu tako zaželene Alhambre. Tudi pred desetimi leti, ko smo potovali po Španiji, zaradi pozne ure nismo mogli vstopiti vanjo. Po krajšem posvetu se odločiva, da vendarle greva v Granado. Povratna vozovnica od Malage do Granade stane 20,00 EUR na osebo, vstopnina za Alhambro pa 18,00 EUR na osebo.

V bližini Granade je živel in tudi umrl še en velikan španske književnosti, španski pesnik in dramatik, slikar, pianist in skladatelj **FEDERICO GARCIA LORCA** (5. 5.1898, Fuente Vaqueros, Granada, Španija, † 19. avgust 1936, Viznar blizu Granade). V Madridu je študiral filozofijo, književnost in pravo. Bil je član Generacije '27. Pisal je pesmi, gledališka dela, igre. V starosti 38 let so ga zajeli in ustrelili vojaki španskega diktatorja Franca ter njegovo truplo vrgli v neoznačen grob nekje na pobočjih Sierre Nevade. Motiv za umor je bila verjetno njegova homoseksualnost in navzkrižje s Francovim režimom ter pesnikovo odkrito prizadevanje za pravice šibkejših, trpečih in ubogih. Baje so ga ubili, »ker je bil takrat že zelo slaven in so bile njegove pesmi prepovedane, saj je bila v njih neka globlja resnica. Ubili so pesnika, ki je verjel, da pesnikov ne ubijajo.« Popolna prepoved izdajanja Lorcovih del je veljala še vse do l. 1953. Pesnik je našel zadnji mir in počitek v skupnih grobovih v Alfacarju. Njegovega trupla niso nikoli identificirali in niso dovolili izkopa.

L. 1928 je izšla zbirka 18 ciganskih romanc **Ciganski Romansero** (Romansero gitano), ki je ena od temeljnih knjig evropske poezije 20. stol. V slovenščino jo je prevedel Aleš Berger. V njej je Lorca naslikal svet andaluzijskih ciganov, njihove odnose, čustvovanja, praznoverja, otožno žalost, hrepenenja in strasti in v pesmih prepletel resnično življenje s fantazijo. Lorca piše o črnih konjih, veliki luni, o olivah, oleandrih in magnolijah...

Le kdo ne pozna Lorcovih stihov, čeprav mogoče ne ve, da so izpod njegovega peresa?

»Ljubim te zeleno, ljubim, veje in zeleni veter. Ladje na širokem morju, na planini iskri žrebec. Za ograjo ona sanja...«

Ali pa naslednjih:

»Gledal sem se v tvojih očeh in mislil na tvojo dušo. Bel oleander.
Gledal sem se v tvojih očeh in mislil na tvoja usta. Rdeč oleander.
Gledal sem se v tvojih očeh. Bila si mrtva. Črn oleander.«

Letališče v Granadi nosi ime po slavnem pesniku: **Federico García Lorca**
Granada - Jaén Airport. Za moj okus zveni lepše kot ime ljubljanskega letališča.

Po uri in pol vožnje z avtobusom prispeva s Sašo v Granado. Na glavni avtobusni postaji vprašava za zemljevid in takoj padeva v zasedo. Mladeniču na šalterju za informacije se pustiva prepričati, da imava absolutno premalo časa, da bi sami raziskovali mesto in da je najbolje, da vzameva voden ogled. Še prej nama je ponudil, če si želiva ogledati mesto s segwayem. S čim? Na prospektu nama pokaže dvokolesnik, na katerem stojiš in se z njo voziš po mestu. Japajade. Prvič se s tem vozilom ne znava voziti, drugič je v centru mesta neznanska gneča, tretjič – kam parkiraš to pošast in kje sploh voziš, po cesti, po pločniku.... Skratka, odločno zavrneva ponudbo. Podkrepljeni z vsemi podatki se z avtobusom odpeljeva do starega dela mesta in tam poiščeva turistični urad. Spotoma, na poti do tja, se nama vračajo v spomin podobe tega mesta izpred desetih let.

Granada leži ob sotočju rek Darro in Genil, na nadmorski višini 738 m in ob vznožju gorovja Sierra Nevada. Ime ima po granatnem jabolku, ki je tudi v grbu in heraldiki mesta. Granada šteje 240.000 prebivalcev, z okolico pa 470.000. Poleti je eno najbolj vročih mest Evrope, saj dosežejo temperature tudi več kot 41 °C. Vendar pa občutek vročine ni tako hud, saj je relativna nizka vlažnost zraka.

Granada je zadnje mesto, ki je ostalo na Iberskem polotoku pod oblastjo Arabcev in je šele l. 1492 padlo pod v španske roke. Takrat je bilo sicer konec arabske vladavine, ne pa tudi vplivov v arhitekturi, kulturi, veri, tradiciji in mentaliteti. Granada je bila zadnje oporišče Mavrov na Pirenejskem polotoku. Za mavrsko arhitekturo je značilno pretanjena izdelava detajlov in okraskov, oboki, notranja dvorišča, parna okna, ki jih razdeljuje vitek steber, izredno zapleteni in umetelno izdelani stropi, štukature in azulejosi, keramične ploščice, ki včasih krasijo cela pročelja stavb.

Na steni neke palače v Granadi piše, da ni nič okrutnejšega kot biti slep v Granadi, ker ne moreš videti vseh lepot, ki jih ponuja to mesto. Staro mestno jedro leži ob vznožju treh znamenitih gričev: Alhambre, Sacromonta in Albaicina.

V Granadi se nahaja najbolj obiskan spomenik v Španiji, najpomembnejše kulturno zgodovinsko obeležje mesta in največji dosežek arabske arhitekture v Evropi – **Alhambra**, palača, citadela, trdnjava in vrtovi iz 14. stol., ki so bili zgrajeni v času, ko se je vpliv arabske oblasti že zmanjševal. Alhambra spada pod znamenitosti skupne muslimanske, judovske in krščanske zapuščine.

Poleg Alhambre je El **Sacromonte**, sveti grič, kjer so našli svete knjige in relikvije, pomembne za cerkev. Te knjige in relikvije so sedaj shranjene v samostanu na vrhu Sacromonta. Sacromonte je dobesedno prevrtan in preluknjan z jamami, v katerih so nekdanje živeli Romi, ki so se semkaj naselili v 15. stol. Še danes živi v Granadi okrog 50.000 Romov. Uradno je življenje v jamskih domovih prepovedano, vendar oblast prebivalcev (Romov, hipijev in brezdomcev) ne preganja, saj so turistična atrakcija. Turistom razkazujejo domove in različne tradicionalne obrti, tkanje, lončarstvo... in seveda ples. Prenekatero jame so spremenjene v lokale, v

katerih se prikazuje zambra, to je oblika flamenka z več orientskimi elementi. Predstave so za zaključene družbe in stanejo 22,00 EUR (vstopnica + pijača) ali 28,00 EUR s prevozom do bližnjega hotela. Glavna turistična ulica skozi Sacromonte je Camino del Sacromonte.

Našo skupino, ki se je odločila za voden ogled stare mestne četrti, vodi mlada študentka turizma **Veronica**, ki govori več jezikov. V skupini je še študentka medicine iz Kolumbije, ki študira v Madridu in starejši zakonski par iz Egipta, ki je pred leti že obiskal Slovenijo in Ljubljano. Takoj navežemo prijazne stike in se pogovarjamo o Granadi, Španiji nasploh in o deželah, iz katerih prihajamo.

Odpravimo se v El **Albaicin**, v najstarejšo mestno arabsko

četrt, ki stoji na drugem griču nasproti Alhambri. Albaicin hrani veliko mavrske kulturne dediščine, ohranjene so še mavrske hiše. Tudi tukaj so jame, ki so jih prebivalci preuredili v stanovanja, hiše in v lokale, tudi tukaj se ponuja ogled flamenka in tradicionalnih ciganskih obrti. Na vrhu Albaicina dominira cerkev sv. Nikolaja, kjer se zbirajo ulični umetniki in od koder je prelep razgled na Alhambro. Alhambra in Albaicin sta od l. 1984 uvrščena na seznam Unescove svetovne dediščine, z njima pa tudi Generalife.

Z majhnih avtobusom se peljemo skoraj do vrha Albaicina. Ulice so tako ozke in tesne, da se skoznje lahko prebije le manjše vozilo, srečanje dveh vozil pa je nemogoče. Vodička nam pokaže hiše, imenovane *carmen*. Te hiše so značilne samo za Granado. Financira in vzdržuje jih mestna oblast in so namenjene brezplačnemu prebivanju študentov. Carmen je sicer značilno albaicinsko posestvo, stara hiša, obdana z visokim obzidjem, ki stoji na strmo vzpenjajoči se ulici, njen vrt pa je poln jasmina, cipres in pomarančevcev. Ko se spuščamo proti katedrali, se prebijamo skozi ozke uličice z majhnimi trgovinami z orientalskimi oblačili, keramiko in spominki ter mimo kafičev, barov in restavracij. Ulice vrvijo od življenja.

Vodniki priporočajo turistom, da se ponoči izogibajo Albaicinu. Naša vodička je ob tej pripombi kar užaljena. Po njenem je arabska četrt nevarna le zato, ker ozke uličice ponoči niso osvetljene in si lahko turist na razgibanih stopniščih zlomi nogo. Kriminala pa se baje ni bati.

Po dveh urah zaključimo ogled Albaicina in se pristrčno poslovimo od vodičke Veronike, Kolumbijke in Egipčanov, še prej si izmenjamo elektronske naslove. S Sašo se z avtobusom odpraviva proti Alhambri. Pred vhomom je neznanska gneča, prevladujejo pa francoski planinci v zelenih majicah. Očitno so vsi nekako prišli do vstopnic za ogled Alhambre, sem pa so prišli naravnost s pohoda, saj so obuti v gozjarje ter opremljeni z nahrbtniki in pohodnimi palicami. Na blagajni zamenjava voucher za vstopnico in brez težav vstopiva v Alhambro.

Alhambra je sestavljena iz treh delov: iz stolpa oz. trdnjave, iz palače ter iz vrtov. Glavna mavrska utrdba na splošno, kar ne velja samo za Alhambro, se imenuje alcazar, utrjena palača pa alcazar. Beseda Alhambra izhaja iz arabščine al-hamra in pomeni rdeča trdnjava.

Alhambra je bila sprva pomembna utrdba. Alcazabo je dal zgraditi v 13. stol. Mohamed I. iz dinastije Nasrid, ki pa so ji kasneje, v 14. stol., ko je postala Granada mavrska prestolnica, dozidali palače in uredili vrtove. Na zunaj ni palača nič posebnega, znotraj mogočnega zidova pa skriva njena notranjost najlepše arhitekturno okrasje. Za Mavre je znano, da so bili ljubitelji vrtov in voda in po vsej Alhambri je polno vodnjakov, vodometov in bazenov. Rajski vrt Generalife so opevali islamski umetniki v svojih pesmih in povestih. Med očarljivimi cvetočimi grmi, zbranimi s celega sveta, med umetelno oblikovanimi pušpani, lovorikovci in zidovi iz žive meje, lahko občudujemo igro in žuborenje vode in vodometov

ter poigravanje svetlobe in senc ter se ohladimo v senci mogočnih dreves.

S Sašo si najprej ogledava vrtove Generalife, se počasi sprehajava med cvetjem, fotografirava in uživa v tišini. V vrtovih vlada spokojni mir, zdi se, kot da obiskovalci neslišno stopajo po urejenih stezicah. Malo pred sedmo zvečer pričneva iskati palačo dinastije Nasrid, v katero lahko vstopiva šele ob 19.00 uri. Ugotoviva, da imava do palače kar 20 minut hoje, kot piše na oznakah, do vstopa pa manjka le še nekaj minut. Pohitiva v smeri smerokazov in točno ob uri prispeva do palače. Nisva hodili več kot pet minut. Pred vhodom se vije doooooolga vrsta, a se kar hitro premika. Vstopnico je treba potisniti v elektronsko napravo, prekontrolira pa jo tudi varnostnik. Ni možnosti, da bi se kdo pretihotapil v palačo.

V nasridski palači so številne dvorane s fantastično mavrsko arhitekturo, fontane in vrtovi, elegantnimi izklesanimi stebri, zidovi in kupolami, odetimi v fine kamnite čipke.

Najznamenitejše je **Levje dvorišče** (Patio de los Leones), ki ga obdajajo križni hodniki s 124 stebri in stalaktičnimi okraski v kupolah. Sredi dvorišča je levji vodnjak s fontano, ki jo obkroža 12 levov iz belega marmorja. Voda se iz osrednjega vodnjaka zliva preko levov, ki ga nosijo. Na robu vodnjaka so v kaligrafski pisavi izklesani odlomki pesmi briljantnega andaluzijskega pesnika in politika **Ibna Zamraka** (Granada, 1333 – 1394), katerega pesmi krasijo tudi nekatere druge fontane in palače Alhambre.

Levje dvorišče bo čez dva dni pomembno tudi za evropohodnike, saj naj bi predstavniki vseh sodelujočih držav na Eurorandu 2011 zlili v levji vodnjak vode, ki so jih prinesli od doma. Na žalost pa v tem času levji vodnjak in levje dvorišče ravno obnavljajo, tako da so levi umaknjeni v notranjost ene od dvoran, v kateri je strogo prepovedano fotografiranje.

Po eni uri morava s Sašo zapustiti palačo, saj se je čas za ogled palače iztekkel. Za nestrokovnjakinji, kot sva midve, je ravno dovolj časa za ogled, pravzaprav pa obe bolj občudujeva vrtove kot zidove.

Ameriški avtor, pisatelj, esejist, pisec biografij in zgodovin **Washington Irving** (1783 – 1859) je nekaj let živel v Granadi. Napisal je več zgodovinskih zgodb s področja Španije, med katerimi sta najbolj znani zgodbi o Krištofu Kolumbu in Zgodbe iz Alhambre (Tales of the Alhambra). Zanj pravijo, da je rešitelj Alhambre, saj ji je v svojih zgodbah ponovno vrnil njeno slavo. To njegovo knjigo je še danes mogoče kupiti kjerkoli v Andaluziji.

Tema je že, ko naju avtobus ob 21.00 uri odpelje iz Granade. Še prej poskrbim za dvig adrenalina, saj ugotovim, da sem izgubila povratni vozovnici za avtobus in moram kupiti novi. 20,00 EUR je šlo v maloro. Če ne bo hujšega... Vožnja traja več kot dve uri in malo pred polnočjo prispeva v Malago. Na železniški postaji povprašava, če morda podzemna železnica še vozi ob tej uri, pa nama varnostnik začudeno odvrne, da Malaga nima

podzemne železnice. S čim, hudiča, pa sva se potem pripeljali v Malago? Taksi naju nato za 20,00 EUR za obe odpelje v 15 km oddaljen Torremolinos. Lačni odideva spat, saj cel dan ni bilo časa za hrano.

Marija in Janja pa sta dan preživel v Rondi, ki je od Malage oddaljena 100 km. Vožnja z avtobusom ju je stala 18,50 EUR in je trajala skoraj dve uri. **Ronda**, ki jo imenujejo tudi Bela kraljica, je eno izmed najlepših, najimpresivnejših in najbolj obiskanih belih vasi (pueblo blancos). Mesto je zgrajeno v pečini nad 100 m globokim kanjonom El Tajo, obdajajo ga divje in razklane gore. Je eno najvišje ležečih španskih mest (750 m nm.v.). Skozenj teče reka Guadalquivir (Guadalquivir), ki deli mesto na dva bregova. V mestu so izrazite mavrske sledi, saj je staro mestno jedro še iz muslimanskih časov.

Simbol mesta so trije mostovi: **Puente Romano** (rimski most) ali Puente San Miguel, **Puente Viejo** (arabski most) ali stari most in **Puente Nuevo** (novi most), ki je najvišji od vseh, saj se dviga kar 120 m nad kanjonom. Njegov arhitekt je med gradnjo padel s tega mostu in se ubil. Pogled z vseh treh mostov je srhljiv in veličasten.

Mesto je bilo zelo priljubljeno med književniki. O njem sta pisala **Alexander Dumas** in **Rainer Maria Rilke**. Slednji je imel v hotelu Reina

Victoria kar stalno sobo, ki je danes njegov muzej. Rilke je zapisal: »Sem iskal povsod mesto svojih sanj in ga končno našel v Rondi.« In še: »Nič ni bolj presenetljivega v Španiji kot to divje gorsko mesto.«

Rondi sta posebno slavo prinesla **Ernest Hemingway** (1899 – 1961) in **Orson Welles** (1915 – 1985), ki sta pisala o lepotah mesta in o tradicionalnih rokoborbah. Hemingway je tukaj napisal več svojih romanov in dosti poletij preživel v Rondi. Angleška pisateljica, novinarka in prevajalka **George Eliot** (1819 – 1880) pa je napisala knjigo Daniel Deronda (Daniel iz Ronde).

V Rondi so se pričele bikoborbe, zato velja za rojstni kraj rokoborb. Tukajšnji bikoborci so zelo slavni. Bikoborbe si od aprila do oktobra ogleda več tisoče ljudi. Vstopnice stanejo od

50,00 EUR (na soncu) in od 80,00 EUR dalje (v senci) in so najdražje v Španiji, saj se pridejo sem bojevat najslavnejši in najboljši bikoborci.

Arena Plaza de Toros de Ronda, ki sprejme 1250 gledalcev, obstaja že od l. 1785 in v premeru meri 66 m. Je najstarejša bikoborbska arena v Španiji. Enkrat letno potekajo v njej zgodovinske bikoborbe Corrida Goyesca. Najslavnejše bikoborce že več stoletij zagotavljata družini Romero in Ordonez. Pred vhodom v areno je kip Cavetana Ordoneza. Menda je najslavnejši bikoborec **Pedro Romero** (1754 – 1839) v svoji karieri pobil kar 5600 bikov! Njegov oče je že v 18. stol. uzakonil pravila bojevanja na bikoborbah. Nasproti arene je restavracija Pedro Romero, na steni katere so zapisane naslednje vrstice: *»Pravijo, da je nekoč živel torero in njegov prihod v areno je bil tako fin, da je tedaj celo sonce zbledelo. Njegovo ime – Pedro Romero.«*

Bikoborbske kostume je za Corrida Goyesca l. 2009 zasnoval kar **Giorgio Armani**. Če smo brali, da so v Kataloniji bikoborbe prepovedali, pa jih v teh krajih še dolgo ne bodo, saj imajo večstoletno tradicijo.

Petek, dne 14. 10. 2011 – Malaga

Danes si bomo ogledali Malago, ki je s 560.000 prebivalci drugo največje mesto Andaluzije in 6. najbolj naseljeno v Španiji. Leži med dvema rekama **Guadalmedina** in **Gudalhorce** le 130 km stran od afriške obale. To je rojstni kraj slavnega umetnika Pabla Picassa in igralca Antonia Banderasa. Nek popotnik, ki je potoval skozi Malago l. 1325, je dejal, da je Malaga eno najlepših in največjih mest Andaluzije, ki je bogato z živili in sadjem, predvsem z grozdom, figami in mandlji ter ima odlično pozlačeno lončarstvo, na njegovih dvoriščih pa rastejo izjemno visoka drevesa oranževcev.

Malaga je znana po kulturnih prireditvah in bo l. 2016 evropska prestolnica kulture. Sinoči smo lahko na TV videli posnetek praznovanja Kolumbovega praznika, ki se je po ulicah Malage odvijala povorka s konji in cvetjem.

Mesto ima kar štiri velike športne objekte:

- Estadio La Rosaleda - nogometni stadion s kapaciteto 28.963 obiskovalcev,
- Jose Maria Martin Carpena Arena - športna arena, s kapaciteto 14.000 obiskovalcev,
- Estadio de Atletismo Ciudad de Málaga - atletski stadion s kapaciteto 7.500 obiskovalcev in
- Centro de Málaga Acuático (Málaga Aquatic Center) - vodna arena, s kapaciteto 17.000 obiskovalcev.

Mesto je na prvi pogled precej industrializirano in turistično, vendar pa v svojem starem zgodovinskem mestnem jedru skriva bogat pečat mavrske kulturne dediščine. Zgodovinsko središče se nahaja na levem bregu reke Guadalmedine (v arabščini pomeni *»reka v mestu«*). Malaga je sodobno mesto in prometno pristanišče in letališče z dolgo in umirjeno zgodovino. Je eno najstarejših mest na svetu, saj seže njegova zgodovina 2800 let nazaj. Ustanovili so ga Feničani 770 let pred našim štetjem (takrat se je imenovala Malaka), od l. 218 pred našim štetjem je bil pod rimsko republiko in kasneje del rimskega imperija. Za Rimljani so prišli Mavri, ki so ga imeli v svoji oblasti 800 let, dokler ni l. 1487 ponovno prišlo v španske roke. Je eno od iberških mest, v katerem je najdlje prevladoval islam. V mestu je tako najti zgodovinske in arheološke ostanke vseh teh kultur, od Feničanov, Rimljanov, Arabcev in kristjanov.

Poleg Barcelone je bila Malaga v 19. stol. eno najbolj industrializiranih mest v Španiji. Mestno pristanišče Porto Malaga deluje neprekinjeno že od l. 600 pred našim štetjem in je eno od najbolj prometnih pomorskih vrat na Sredozemsko morje.

Maria Zambrano je železniška, metrojska in avtobusna postaja, ki povezuje Malago z mesti v Španiji in Evropi. Centralna postaja se imenuje po **Marii Zambrano Alarcon** (1904 – 1991), španski esejistki in filozofinji, rojeni v Malagi. Od tu vozi hitri vlak, tako da je mogoče priti do Madrida (540 km) le v dveh urah in pol.

V času španske državljanske vojne je utrpela Malaga l. 1936 veliko bombardiranje iz zraka. Po drugi svetovni vojni je skupaj z ostalimi mesti na Costa del Sol doživela Malaga največji razcvet turizma v Španiji. Poletna sezona traja kar 8 mesecev, od aprila do novembra, pa tudi v preostalih štirih mesecih dosežejo dnevne temperature včasih 20 °C.

Oktobra 1862 je Malago obiskal na svoji kulturni turneji danski pravljicar **Hans Christian Andersen** (1805 – 1875). Lepota tega mesta, obale, morja in odprtost ter gostoljubnost prebivalcev so ga očarali. V svojem španskem potopisu je napisal, da »v nobenem drugem španskem mestu ni bil tako srečen in mu ni bilo tako udobno kot ravno v Malagi«. Meščani so mu postavili sredi mesta bronasti kip v naravi velikosti.

Naše raziskovanje mesta pričnemo na veliki živilski tržnici **Atarazanas**. Ime pomeni v arabščini »kraj, kjer se popravljajo ladje.« Stavba tržnice uspešno združuje mavrsko arhitekturo in industrijsko oblikovanje 19. stol. Sedanja tržnica je bila v 14. stol. najprej del ladjedelnice – dok za popravilo ladij, saj je do sem segalo morje. V 15. stol. so kristjani stavbo spremenili v samostan, vendar je bučanje morja motilo molitve, zato je iz samostana nastala vojašnica in orožarnica, kasneje pa bolnišnica in šola. V 17. stol. so del stavbe porušili, da so razširili prostor na trgu, ponovno pa so jo začeli obnavljati v arabskem stilu v 19. stol. Arkada nad portalom ima obliko podkve. Vitraž na zadnji steni pa prikazuje različne znamenitosti mesta, kot npr. katedralo, gore, fontane, trdnjavo. Tržnica je danes zaščiten kot zgodovinsko umetniški spomenik. Na njej je prostor za 260 stojnic.

Vsaka živilska tržnica, tudi Atarazanas ni izjema, velja za srce mesta, saj se na njej čuti živahen utrip in vrvež ljudi. Na tržnici predstavljajo domače izdelke kmetje, obrtniki in ribiči, ki ponujajo sveže domače kmetijske pridelke in dobrote: zelenjavo, sadje, oreščke, stročnice, med, oljčno olje, vino, ribe, školjke, rake, meso, sire, skute, pogače, kruh...

Posebno zanimive so nenavadne školjke v obliki britve, ki so posebna specialiteta in afrodiziak. Domačini jim rečejo navaja, v angleščini se imenujejo razor clam (britev), slovensko ime zanje pa je morska britev ali morska nožnica. Veljajo za prvovrstne školjke. Žve zakopane v peščeno dno v plitvi vodi, največkrat ob ustjih rek ali tam, kjer se zlivata morska in sladka voda. Školjke poznam z rta Finisterre. Tukaj, na malaški tržnici, jih prodajajo še žive, zložene v obliko skladovnice. Ko se jim z rokami približaš, se školjke strumno postavijo kvišku. Glede na obliko in erekcijsko reakcijo ob dotiku res ni čudno, da veljajo te školjke za afrodiziak!

Z živahne tržnice se napotimo dalje po mestu in se ustavimo ob mogočni in veličastni renesančni katedrali, zgrajeni v letih 1528 do 1782. Značilnost te katedrale je, da ima le en stolp, drugega pa niso nikoli dokončali. O tem, zakaj je ostala katedrala nedokončana, kroži več podatkov – da naj bi sredstva porabili za pomoč britanskim kolonijam, ki naj bi se osvobodile odvisnosti od britanske oblasti oz. naj bi denar zapravili za gradnjo ceste do mesta Antequera. Nekdo je očitno zlorabil takratno javno naročilo. Zaradi nedograjenega stolpa imenujejo katedralo **La Manquita - enoroka dama**.

Sredi mesta se na manjšem griču košati mavrska utrdba **Alcazaba** iz 9. stol., zraven nje pa mavrska palača iz 11. stol., ki sta bili zgrajeni na ostankih rimske utrdbe in sta prvotno branili mesto pred pirati. Palača je sedaj spremenjena v muzej, v grad Gibralfaro in vrtove na vrhu griča. Alcazaba je imela včasih več kot 100 stolpov in tri palače in je bila del obrambnega sistema mavrske Malake ter povezana z mestnim obzidjem, ki ga danes ni več. Trdnjava je ena od največjih še ohranjenih muslimanskih stavb v Španiji. Znotraj trdnjave so vrtovi.

Do trdnjave se povzpemo peš. Dobre pol ure hodimo do vrha griča, od koder je prekrasen pogled na пристanišče v Malagi in mesto nasploh, potem pa se spustimo nekoliko nižje in se sprehodimo po trdnjavi in njenem obzidju ter si ogledamo vojaški muzej. Z vsakega dela trdnjave je drugačen panoramski pogled. Takole z vrha se šele vidi in občuti razsežnost mesta. Občudujemo lahko velikansko arena za bikoborbe, športne stadione, katedrale, parke in seveda pogled na Sredozemsko morje.

Tradicionalna prireditev je Sveti teden Malage (**Feria de Malaga**), ki poteka v predvelikonočnem času in traja vse do velikonočne nedelje. Praznujejo ga že več kot 500 let. V času festivala nosijo ljudje v procesijah slike iz pasijona in ogromen, s cvetjem bogato okrašen prestol, ki tehta več kot 5.000 kg in ga nosi 250 moških - spokornikov, oblečenih v kute in pokritih s kapucami, podobnih ku-klux-klanu. V znak spokorništva nosijo nekateri težak križ in hodijo bos. Procesijo spremljajo ženske, oblečene v škrlatna ciganska oblačila ter ženske, oblečene v črno, ki nosijo goreče sveče. Med sprevedom pojejo žalostinke, spremljajo jih bobni in trobente. Ljudje pojejo in plešejo na ulicah in pijejo ogromne količine šerija.

Vsako leto v aprilu pa poteka v Malagi filmski festival, ki je najpomembnejši filmski festival v Španiji.

Nad Malago se severno od mesta dviga hribovje **MONTES DE MALAGA**, ki je visoko od 80 m do nekaj več kot 1000 m. Hribovje je lahko dostopno, saj vodijo do tja dobre ceste in dobro označene pešpoti. Je raj za pohodništvo in gorsko kolesarstvo. Celo območje je naravni park, ki obsega 5.000 ha površine, s pretežno borovimi gozdovi, pa tudi z rožičevimi drevesi, škrlatnimi hrasti, pistacijami, pinijami in plutovci, prepredene z majhnimi dolinami, rekami, hudourniki in slapovi. Borovce so zasadili v porečju reke Guadalmedine v akciji

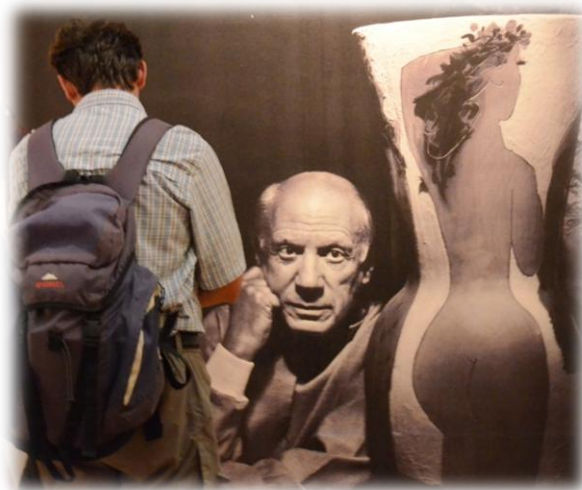
pogozdovanja od l. 1930 do 1950. S pogozdovanjem so skušali preprečiti katastrofalne poplave, ki so pred tem že stoletja ogrožale Malago.

Na tem območju so prvotno rastle sredozemski gozdovi, ki pa so jih pričeli krčiti v 15. stol., ko so prišli na oblast katoliški monarhi in so razdelili zemljo. Novi lastniki so posekali avtohtona drevesa in jih nadomestili z oljčnimi nasadi in vinogradi. Velikanska krčenja gozdov so imela za posledico katastrofalne poplave v Malagi. Prva je bila zabeležena l. 1544, nato pa so se poplave vrstile vse do začetka 20. stol. S programom pogozdovanj v l. 1930 in izgradnjo vodnega zbiralnika v Agujeru je poplav precej manj.

Ob koncu 19. stol. je po Evropi in tudi v Andaluziji pustošila filoksera, trtna ušica, ki je uničila vinograde v okolici Malage. Do takrat je bilo vinogradništvo glavna gospodarska panoga.

Naravni park Montes de Malaga je bogat s floro in favno, saj raste tukaj kar 400 vrst rastlin, domuje pa 90 vrst ptic, 27 vrst sesalcev, 17 vrst plazilcev in osem vrst dvoživk.

Spustimo se nazaj v mesto in se mimo ostankov rimskega amfiteatra iz 1. stol. pred našim štetjem napotimo proti rojstni hiši najslavnejšega prebivalca Malage in enega najbolj razvpitih, največjih in najvplivnejših umetnikov 20. stol., slikarskega genija Pabla Picassa.

PABLO RUIZ PICASSO se je rodil 25. 10. 1881 v Malagi in umrl 8. 4. 1973 v Mouginsu v Franciji. V kratkem bo torej 130 letnica njegovega rojstva. Njegov oče je bil slikar in učitelj umetnosti. Svojo prvo sliko je Picasso naslikal, ko je bil star komaj 9 let, prva dela pa je razstavljal že pri 15. letih. Študij umetnosti je opustil in se usmeril na svojo lastno samostojno pot. Njegovo umetnostno pot označujejo po obdobjih: modro obdobje (slikal je temačne slike z modrimi toni), rožnato obdobje (slikal je bolj optimistično), afriško obdobje (nastale so prve kubistične slike), analitični kubizem (monokromna tehnika z rjavimi odtenki, geometrične oblike) in sintetični kubizem (uporablja kolaž). Skupaj s francoskim slikarjem Georgesom Braquesom sta ustvarila novo umetniško smer kubizem.

Njegovo najpomembnejše delo je **Guernica**, ki meri veličastnih 350 krat 776 centimetrov, s katero je kritiziral sodelovanje diktatorja Franca z nacisti. Rezultat preizkušanja nemških bombnikov na španskem ozemlju je bilo popolnoma uničeno in zbombardirano baskovsko mesto Guernica na sev. Španije. Picasso je naslikal uničenje tega mesta. Guernica je sedaj razstavljena v madridskem muzeju Prado.

Picasso je edini umetnik, ki je še za časa svojega življenja razstavljal v Louvru. Doživel je nepopisno zvezdniško slavo in uspeh ter užival razkošno medijsko in javno življenje. Imel je štiri otroke s tremi različnimi ženskami in je bil dvakrat poročen. Prvič se je poročil z rusko plesalko Olgo Kolochovo, s katero je imel sina Paola, ki je že umrl. Ženo je pustil zaradi zveze s takrat mladoletno Mario Thereso Walter, s katero ima hčerko Maio. Francoska fotografinja in pesnica **Dora Maar**, Hrvatica po rodu, je dokumentirala njegovo Guernico in je bila njegova muza. Njo je slikar slikal kot žalostno, lepo in trpečo Doro, kot »žensko v solzah«, saj je bila sterilna in ni mogla imeti otrok. Z ljubico Francois Gilot je imel dva otroke: Clauda in Palomo. V javnem življenju se pojavlja edino Paloma Picasso, ki je znana modna oblikovalka (roj. 1949), ki skrbi za očetovo dediščino. Uspela je doseči, da so v Malagi odprli muzej, posvečen slavnemu slikarju.

Vedno je imel rad mlajše ženske. Še pri starosti 72 let se je zagledal v 45 let mlajšo Jacqueline Roque, s katero se je poročil in sta ostala skupaj do njegove smrti. Vmes pa je imel številne druge ženske in ljubice, ki jih je delil v

dve kategoriji: zanj so bile ali boginje ali predpražniki. Kadar je naletel na boginjo, je napravil vse, da jo je spremenil v predpražnik. Prav nobena ženska se mu ni mogla upreti, čeprav jih je sovražil, izsiljeval, zaničeval in trpinčil. Ko jih je zapustil, so znorele ali storile samomor.

Ob svoji smrti je zapustil neverjeten opus 13.500 slik in skic, 100.000 grafik, 34.000 ilustracij in 300 plastik ter keramike. V Guinnessovo knjigo rekordov je vpisan kot najbolj ploden umetnik v zgodovini. Je slikar z največ ukradenimi deli, saj jih pogrešajo kar 550.

O Picassu so l. 1996 posneli film z Antonyem Hopkinsom v glavni vlogi.

Picassova rojstna hiša ni nič posebnega, ne od zunaj, pa tudi od znotraj ne. Razstavljenih je le nekaj grafik in keramičnih predmetov. Za ogled muzeja pa zmanjka časa. Po tem ogledu se skupina razide in vsak od nas se napoti v svojo smer in po svojih opravkih, ogledih in nakupih.

Zgodaj popoldne se s Sašo vrneva v hotel, se na hitro preoblečeva in jo mahneva na plažo. Saša se spet ne da zvabiti v morje, jaz pa se razposajeno poženem v valove in dolgo dolgo plavam. Poživljajoče.

Nocoj je v hotelu gala večerja. Ženske se že tako rade lepo oblečemo za večerjo in zablestimo v glamurju, moški pa se držijo bolj ležernega stila oblačjenja. Marsikaterega slovenskega amigosa zato ob nocojšnjem vstopu v hotelsko jedilnico preseneti modna policija v podobi glavnega natakara, ki pojasni, da je ta večer predpisana elegantnejša obleka tudi za moške. Japonke, razne papuče, superge, kroksi, trenerke in casual style so prepovedani! Ne ostane drugega, kot da se obrne in v sobi preobleče.

Pred vhodom v jedilnico čaka še ena zaseda – očarljiv nasmejan Španec, ki vsaki sešori in sešoriti podari nagelj, hombresom pa ponudi kozarček vina ter vse povabi na nocojšnjo predstavo flamenka v sosednji hotel. Prijaznost ni čisto zastonj, saj ima mladenič na mizi na vidnem mestu postavljeno škatlo z napisom Unicef in zbira humanitarne prispevke.

Po večerji se skoraj vsa skupina napoti v sosednji hotel Sol Don Pablo na predstavo flamenka. Predstava se sicer začne šele ob 22.00 uri, a smo tam že uro prej, da zasedemo boljša mesta. Vstopnine ni. Nikola nas velikodušno počasi s **sangrio**, znano špansko alkoholno pijačo, ki je dobila imena po španski besedi za kri – sangre. Osnovne sestavine sangrie so: vino, sadni sok, žgana pijača. Sangria je lahko bela, če je v njej suho belo vino, rdeča pa, če vsebuje suho rdeče vino.

Za ogrevanje si najprej ogledamo predstavo z dresiranimi papigami, ki vozijo kolo, zvonijo z zvončki in počenjajo vse mogoče vragolije. Vrhunec večera je vsekakor predstava flamenka, ki se začne na malo nenavaden način, s kombinacijo klasične glasbe in jazza, v kasnejših točkah pa pride v klasičen flamenko.

FLAMENKO je vrst glasbe, petja in plesa, ki izvira prav iz Andaluzije. Navadno ga označujejo kot glasbo andaluzijskih ciganov, čeprav velja za glasbo vseh Andaluzijcev. L. 2010 je Unesco razglasil flamenko za eno od mojstrov in svetovne dediščine.

Njegove korenine segajo daleč v zgodovino, že v antiko, prva pričanja o flamenku pa so zabeležena v 18. stol. V flamenku se čutijo vplivi feničanskega in bizantinskega liturgičnega petja ter indijske – ciganske in arabske tradicije, z dodanimi ritmi Južne in Srednje Amerike, zlasti Karibov. Flamenko se je razvil iz petja ob delu in na družinskih slavnih, pozneje pa se je tradicija preselila na prireditve in javne prostore ob različnih praznikih. Flamenko je bil najbolj popularen v obdobju med 1847 in 1920. Lokali Cafes Cantantes so ponujali plesno glasbene predstave v živo, pojavili so se profesionalni izvajalci, ki so plesali in peli ob spremljavi kitar ali manjših orkestrrov. Med 1920 in 1955 je flamenko skoraj zamrl, saj so se pojavile nove oblike zabave, npr. kino, potem pa

je zanimanje zanj ponovno narastlo. Pojavili so se festivali flamenka, ki so ponujali množične predstave z glasbo, plesom in petjem. Obstajata dve glavni različici flamenka. Pri modernejši se tradicionalni ritmi mešajo z rockom, popom, jazzom in latino glasbo. V andaluzijskih vaseh pa še vedno plešejo čisti flamenko, ko izvajalci pojejo, igrajo in plešejo predvsem zase, za svojo dušo, ob družinskih in drugih praznikih. Flamenko gledalca ne more pustiti ravnodušnega. Hipnotični način petja in dramatični ples izražata individualnost in spolno nabit etos, ki je hkrati romantičen in divji. Flamenko je izraz globoke, surove strasti, poltenosti in čutnega zapeljevanja, z njim Andaluzijci ohranjajo korenine preteklosti in prvinskosti.

Flamenko se pleše tako, da se z nogami udarja ob tla. Plesalci imajo obute čevlje z žeblički, ki dajejo poseben zven. Takšni čevlji stanejo več kot 100,00 EUR in zdržijo nekaj let. Klasične ženske obleke za flamenko so izdelane iz svile črnoardeče in bele barve, pa tudi vijolične ter kričečo rumene ali zelene barve, velikokrat z vzorci pik in z bogatimi volani. Avtentični flamenko se pleše s kastanjetami, pahljačo, veliko ruto z resicami in veliko vlečko. Moški so oblečeni v

črna oblačila strogih krojev, v nasprotju z barvitimi in slikovitimi ženskimi kostumi.

Pri flamenku deluje celo telo: plesalec giba zapetste, udarja z nogami, obrača glavo, celo telo, sledi ritmu ter poje. Samo za osvojitve ritma je potrebno pol leta intenzivnih vsakodnevnih vaj. Za koreografijo, ki traja 5 – 10 minut, je treba študirati eno leto! Flamenko moraš čutiti v sebi, je nekaj notranjenega, kar je v človekovem temperamentu.

Nocojšnja predstava s flamenkom nam je pričarala res en lep večer in pravo andaluzijsko vzdušje. Oči so se napasle na lepih črnolasih plešočih in pojočih Špankah in na zelo čutnem in erotičnem plesalcu flamenka. Saša, ki je zaljubljena v Španijo in govori špansko, čeprav se ne hvali s tem, je flamenko opisala, da je to temperament, strast in patos, izražen z glasbo in plesom, ki ga čutiš do kosti. Prava magija.

Sobota, dne 15. 10. 2011 – Evropohod (Eurorando) 2011 v Granadi

Po zajtrku se cela skupina zbere v hotelski avli. Smo kot kanarčki, saj smo oblečeni v rumene majice z logotipom slovenskih pešpoti, na glavah pa imamo enake rumene čepice. Z nami gre tudi skrivnostni potnik, ki je zaenkrat spravljen še v lesenem zaboju. Kdo neki bi lahko potoval s Ptujčani, če ne kurent, demon s Ptujkega polja, ki se bojuje z zimo in s svojimi vragolijami, plesom in z zvonovi kliče pomlad? V Andaluziji je zdajle sicer še pozno poletje, a naš kurent bo na srečanju evropohodnikov nedvomno prava atrakcija.

Ptujčan **Nikola Pralija**, po rodu iz Šibenika, je kurent že 22 let, kurent je bil tudi njegov sin. Kot povsem neuko na tem področju me je Nikola temeljito podučil o kurentih. Obleka za kurenta (kurentija) stane okrog 1.300 EUR. Zvonci so težki 11,5 kg, cel kostum pa 35 kg. Ovčje kože za kostum prihajajo z otoka Paga, opremo za Nikolovega kurenta izdeluje nek zasebnik v vasi Budina pri Ptujju. Le nekaj ljudi še obvlada obrt izdelovanja kurentij. Za izdelavo kurentovega kožuha (ogrinjala) je potrebno 5 ovčjih kož, obrazna maska je iz dveh kož. Kožuh se mora menjati vsaka tri leta, saj se poškoduje zaradi znoja in ob plesu.

Maska ostane vedno ista in je treba kdaj pa kdaj le kaj malega popraviti na njej. Peresa prispevajo goske, usta in okraski so iz papirja, ježevka pa je izdelana iz pravega ježa. V Sloveniji je 900 – 1000 kurentov ali korantov. Samo na Ptuju deluje 25 skupin, ki štejejo po 20 – 30 kurentov, od čisto majhnih otrok do odraslih, ki zaživijo predvsem v pustnem času, pogosto pa sodelujejo tudi na raznih kulturnih, zabavnih, športnih in drugih prireditvah ter karnevalih preko celega leta. Kurent Nikola je vključen v skupino Kurent 94, ki so jo ustanovili l. 1994 in s skupino ali pa sam potuje in razveseljuje po vsej Sloveniji, bil pa je tudi že na Japonskem, v Kanadi... Kurent je vedno in povsod, kamor pride, dobrodošel in zaželen.

Granada leži ob vznožju gorovja **Sierra Nevada** (Snežno gorovje). Sierra Nevada je od l. 1998 narodni park, ki obsega več kot 20 vrhov, višjih od 3000 m nm.v. in je za Alpami drugo najvišje gorovje v Evropi. 3478 m visok **Mulhacen** in 3396 m visok **Pico del Veleta** sta najvišja vrhova celinske Španije in tudi vsega Pirenejskega polotoka. Na slednjega vodi dobra gorska cesta. Najvišji španski vrh je namreč Pico Teide (3718 m), ki leži na Kanarskih otokih. Mulhacen ima ime po predzadnjem muslimanskem kralju Granade iz 15. stol. Abu Ali I-Hasanu ali Muley Hacenu, ki naj bi bil po legendi pokopan na vrhu te gore. Ob jasnem vremenu se s Sierre Nevade vidi vse do Afrike in do Atlasa.

V Sierrri Nevadi je najjužnejše evropsko smučarsko središče, kjer se lahko vijuga po snežnih strminah kar pet mesecev, od novembra do aprila. Ni veliko krajev na svetu, kjer se lahko v istem dnevu kopaš v morju (na Sončni obali) in kmalu zatem, le dve uri vožnje stran (v Sierrri Nevadi) smučaš ali deskaš na snegu. Smučišča v Sierrri Nevadi imajo več kot 65 km smučarskih prog.

Dolgoletno tradicijo ima v teh krajih rudarjenje, pridobivajo železo, baker in srebro. Zelo je razvit turizem: pohodništvo, planinarjenje, smučanje, zdravilišča. Domačini se ukvarjajo z domačo obrtjo, s tkanjem preprog, lončarstvom in keramiko ter kmetovanjem, pridelujejo žita, olive, grozdje, mandlje, jabolka, orehe in češnje.

Naš evropohod se prične v kraju **PINOS GENIL** (1200 prebivalcev), ki je 10 km oddaljen od Granade. Včasih je bil ta kraj povezan z Granado s tramvajsko progo, ki so jo uknili l. 1974. V stari tramvajski postaji v stavbi iz l. 1925 je sedaj turistični urad in razstavni prostor.

Kraj je dobil ime po reki **Genil**, ki teče skozenj. Reka Genil izvira na severni strani Mulhacena, najvišjega vrha Sierre Nevade in se

izliva v Sredozemsko morje. S svojimi 360 km je druga najdaljša reka v Španiji. Teče tudi skozi Granado in pravijo, da prinaša mestu življensko energijo.

Avtobus nas pripelje v Pinos Genil, a nima kje obrniti, zato se zapeljemo še precej daleč v hrib. Moški živahno prekomentirajo šoferjeve vozniške sposobnosti in z nasveti "pomagajo" obrniti avtobus. Če je ob obali še pravo poletje, je na tej višini (malo pod 800 m) že jesen. Drevje je odeto v škrlatne barve.

V vasi že čakajo srbski in bosanski pohodniki. V Španijo so se pripeljali z avtobusom. Iz Beograda so se vozili do Granade (2900 km) dva dni. Pristrčno se pozdravijo in bratsko objamejo z Urošem, Jožetom in Antejem. Naši južni sosedje potarnajo, da so nastanjeni v vasi izven Granade, a da nimajo kaj dosti početi. Vsekakor so slovenski organizatorji izbrali za nas najboljšo možno nastanitev, saj smo ob morju, v središču dogajanja, prometno so nam dostopne vse turistične destinacije, lahko se kopamo, planinarimo, uživamo v miru ali žuramo, kakor komu ustreza.

Ker moramo počakati, da nam organizatorji "ukažejo" odhod, nas večina pristane v vaški gostilni, kjer se na lastne oči in usta prepričamo, da so v Granadi tapasi ob naročilu pijače res zastoj.

Premik pohodnikov se prične opoldne. Kurent ostane v avtobusu in nas bo pričakal na prostoru, kjer bo osrednja prireditev. Njegova oprava je namreč pretežka in prevroča, da bi v njej hodil 10 km.

Na enem od trgov Pinos Genila se Slovencem, Srbom in Bosancem pridružijo Francozi, ki so enotno oblečeni v zelene majice in enako kot mi vihrajo z zastavami. Skupino preplavi evforično vzdušje, pozdravljanje, radostno vzklikanje in prepevanje. Adrenalin in športno vzdušje dodatno dvigne refren "Kdor ne skače, ni Slovenc, hej, hej, hej...", ki ga pospremi skakanje, topotanje z nogami in skandiranje. Zastave divje plapolajo. Vzdušje te kar posrka vase, ne moreš, da ne bi norel zraven.

Pohodniki bomo v središče Granade vkorakali iz 12 smeri, toliko, kot je evropskih pešpoti v Evropi in zlili vode v vodnjak z 12 levi. Naša skupina ima lahko pot, ves čas ob reki in po ravnem. A visoko na nekem gorskem grebenu vidimo skupino pohodnikov, ki si je očitno izbrala težjo smer. Pohodnike spremljajo vodniki, ki med dvojnopolurno hojo sproti razlagajo v španščini znamenitosti Granade in Andaluzije, prevajalci pa njihove razlage prevajajo v jezike udeležencev pohoda. Naš uradni prevajalec je Matjaž. Razlaga je najprej v španščini, nato sledi angleški in srbski prevod. V vsakem naslednjem prevodu se nekaj besedila izgubi. Srbski prevod je obširen, slikovit, ocvetličen in romantičen. "Tamle lahko vidite in občudujete čudovito goro, obsijano s soncem, ki se mogočno dviga nad Granado, na njenem pobočju so slikovite vasi, spodaj so pašniki in gozdovi, zgoraj bele nazobčane skale, pod njo se vijuga krasna reka Genil..." Naš Matjaž pa kratko

in stvarno, potem ko so že vsi vse povedali pred njim, lepo pravniško in brez velikih besed jedrnato razloži: "Tisto tam je gora ta in ta, spodaj pa reka Genil."

Med petjem in mahanjem z zastavami nas vodi pot ob reki, pod mostovi, čez mostove, med visoko travo, ločjem in bambusom. Vsaka skupina pohodnikov poje pesmi v svojem lastnem jeziku države, iz katere prihaja, vsake toliko časa pa začne kdo peti Eviva España, ki mu družno vsi pritegnemo.

Tik pred mestom nekdo na čelu kolone z grlenim in šolanim glasom zapoje znamenito Granado. Ob tej pesmi in ob dejstvu, da pravkar vstopamo v tako opevano Granado, se naježi koža.

Pesem Granada je najbolj poznana v izvedbi Maria Lanze, Franka Sinatre in Luciana Pavarottija. V slovenščino jo je prevedel in prepesnil ter jo izvaja **Nace Junkar**, ki mi je besedilo prijazno poslal po e-pošti, ko sem ga prosila zanj.

http://www.youtube.com/watch?v=v2d_8W7LOxQ

Granada, tierra sonada por mi,
 mi cantar se vuelve gitano
 cuando es para ti.
 Mi cantar, hecho de fantasia;
 mi cantar, flor de melancolia,
 que yo te vengo a dar.
 Granada, tierra ensangrentada
 en tardes de toros,
 mujer que conserva el embrujo
 de los ojos moros.
 De sueño, rebelde, gitana
 cubierta de flores,
 y beso tu boca de grana,
 jugosa manzana
 que me habla de amores.
 Granada, manola, cantada
 en coplas preciosas,
 no tengo otra cosa que darte
 que un ramo de rosas,
 de rosas de suave fragancia
 que le dieran marco a la Virgen
 morena.
 Granada, tu tierra esta llena
 de lindas mujeres, de sangre y de sol.

Granada, o tebi sanjam vse dni,
 melodija ciganska mi v žilah drhti in kipi.
 Duša se napolni s fantazijo.
 Pesem ta je cvet melanholiije,
 ki ti jo dajem v dar!

Granada, dežela torera, krvi in arene,
 si Ženska, katere lepota nikoli ne vene,
 ciganka si, ki se upira, odeta v cvetje.
 Poljubljam ti ustnice vroče,
 ko Sad zapeljivi ljubezen začne.

Granada, Madona, ki pesem te zlata opeva
 in vrtnice rdeče vonjava te blaga preveva.

Ta vonj in cvetlice nam slikajo večno podobe
 Mavrov Device.

Granada, si kri in lepota, dežela si sonca, ti
 moj si dom!

Ta vonj in cvetlice nam slikajo večno podobe
 Mavrov Device.

Ne zgodi se vsak dan, da greš na randi s pol Evrope, a nam se je. Prireditve Evropohod 2011 ali Eurorando 2011 se je udeležilo 3.000 pohodnikov. Pohodniki, ki smo vkorakali v Granado iz 12 smeri, smo se združili na večjem trgu Plaza del Mar v središču Granade, kjer je potekala glavna prireditev. Pohodniki smo z barvami, vihranjem zastav in svojo energijo napolnili **Plaza del Mar**.

Prireditev je vodila **Lis Nielsen**, predsednica Evropske popotniške zveze, doma z Danske. Na odru so se nato zvrstili predstavniki 17 evropskih držav, ki so prinesli vsak svojo vodo iz svoje države. Naš kurent Nikola je bil res prava atrakcija. Vsi so se želeli fotografirati z njim. Slovenci smo bili s svojim kurentom, rumenimi majicami in čepicami ter plapajočimi zastavami ta dan zanesljivo najbolj

prepoznavni udeleženci Evropohoda 2011! Našega Jožeta Praha je voditeljica Lis predstavila s širokim nasmeškom: *»To pa je predstavnik Slovenije, od tistih tam, ki zganjajo največji hrup!«* Jože je ponosno stal na odru, mi pa smo mu navdušeno ploskali in vzklikali. In kurent Nikola je še bolj zaružil z vsemi svojimi zvonci, slovenske zastave so še bolj zavihrale v zraku, 50 parov gozdarjev pa je divje topotalo in poskakovalo *»Kdor ne skače, ni Slovenc, hej, hej, hej...«*

Še ob normalnih dneh je število turistov, ki lahko vstopijo v Alhambro, omejeno in je težko priti do vstopnic zanjo. Na ta dan pa je vstop v Alhambo omogočen pod strogimi varnostnimi pogoji le ozkemu krogu predstavnikov posameznih držav, ki so se udeležile Euroranda 2011. Slovenska predstavnika sta kajpada Jože Prah in Uroš Vidovič, ki sta slovesno odnesla lesen sodček v nekdanjo mavrsko palačo in tam slovensko vodo spraznila v že pripravljene amfore. Voda iz amfor se je zliła v levji vodnjak (Fuente de los Leones) na dvorišču v Alhambri.

V tem vodnjaku, ki ga nosi 12 levov, ti pa naj bi v duhu današnjega srečanja evropohodnikov simbolizirali 12 evropskih pešpoti, so se vode vseh držav članic evropske popotniške zveze simbolično zlije in povezale v eno samo. Pohodniki si lahko prelivanje voda v Alhambri ogledamo na velikem ekranu sredi trga.

Poslastica srečanja je vrhunska predstava flamenka, v kateri je skupina plesalcev potrdila, da je flamenko res ples, ki izraža globoko surovo strast, čutne ritme in gibe ter brezsravno zapeljevanje.

Po uradnem delu se pohodniki zberemo v povorki in udarimo marš po Granadi. Spremlja nas orkester živahnih fantov z bobni, saksofoni, klarineti, trobentami, piščalkami..., ki med povorko poskočno igrajo divje ritme in dvignejo

na noge celo mesto. Vsi, mimo katerih se vije povorka, se pridružijo plesu, petju in veselemu rajanju, ljudstvo miga in nori, neverjetno vzdušje je, prava evforija in nepopisno navdušenje, ki nikogar ne pusti ravnodušnega, hladnega in mirujočega. Staro in mlado valovi in prepeva v istem ritmu. Gospa z najmanj osmimi križi si spodreca krilo, se koketno zavrti, zacepeta in udari s petami ob tla in sredi ulice zapleše flamenko. Ob napevu »Tukaj v Granadi je zbrana vsa Evropa...« se zadrgnejo grla od ganjenosti in se oči napolnijo solzami. Ozračje drhti od občutkov povezanosti evropohodnikov z vso Evropo. Trg žubori od babilonščine raznoraznih jezikov evropskih narodov, še največ slišana je »špangleščina«, mešanica angleščine, španščine in gestikuliranja z rokami.

Prireditev se pozno v noč nadaljuje s pop koncertom na prostem, ob katerem se pohodniku tudi zavrtijo, potem pa nas avtobus zapelje nazaj proti Torremolinosu. Nocoj ostanemo brez večerje, saj prispemo v hotel šele malo pred polnočjo.

ANDALUZIJSKA KULINARIKA

V teh krajih "raste" znameniti iberski pršut. Dekoracija tukajšnjih gostiln so nad šanki izobešene svinjske krače, ki so bile inspiracija za čutni film z naslovom **Jamon, jamon** (Pršut, pršut), z glavnima igralcema Penelope Cruz in Javierjem Bardemom.

Jamon iberico, iberski pršut, nastane iz mesa črnih prašičev (pata negra – črno kopito), ki imajo zaradi bivanja na soncu temnejšo kožo z več pigmenta. Izraz pata negra se nanaša na črno kopito, ki je značilno le za to vrsto prašičev. Pršut sušijo skupaj s kopitom, tako da se vidi originalen izvor. Ker so cene iberskega pršuta višje od cen navadnega prašiča, ponarejevalci na navadnem pršutu pobarvajo kopito in ga prodajajo kot iberskega. Iberski prašiči se pasejo prosto v naravi, na prostranih ograjenih pašnikih z veliko hrastovimi drevesi, tem pašnikom pravijo "la dehesa". Pred mnogimi stoletji so namreč španski vladarji ukazali, da mora vsako mesto in vas imeti pašnike s hrastovimi drevesi, kar zagotavlja stabilnost regije. Ta pašnik oz. gozd je bil večnamenski. Hrastova drevesa in v tistih krajih tudi plutovec, so zagotavljala les in drva za ogrevanje, senco za rastline in živali, plutovinaste izdelke ter želod (bellota). Najboljši iberski pršut se dobi iz prašičev, ki se v zadnji fazi življenja hranijo izključno z želodi in zelišči, zato se ta najboljši pršut imenuje jamon iberico de bellota. Pri drugih vrstah iberskega pršuta pa se prašiči hranijo tudi s koruzo in drugo hrano. Zorenje pršuta traja več kot 12 mesecev, nekatere vrste pa zorijo celo do 48 mesecev. Njegova cena znaša od 30,00 do 75,00 EUR/kg. Iberski pršut je izredno lepo marmoriran in se kar topi v ustih.

Ker smo že pri hrani, je treba omeniti **tapase**. Andaluzija je rojstni dan tapasov. V Granadi je še danes običaj, da k pijači postrežejo brezplačno tapase. Španska filozofija je, da je življenje prekratko, da ne bi jedli dobro. V Španiji je hrana druženje, je pogovor in je uživanje, je ležerno prigrizovanje. Beseda tapas pomeni *pokrov, pokriti*, zato se tapas vedno postreže ob kozarčku pijače. Izvor besede in samih tapasov je po nekih razlagah iz 19. stol., ko so ob pitju kozarec šerija vedno pokrili s krožničkom, da niso vanj padle muhe. Na začetku so bili tapasi rezine sira, kruha in oliv, danes pa so tapasi hladni in topli, nekateri enostavni, drugi bolj komplicirani. Sestavljajo jih razni siri, olive, sušeni paradižniki v olju, praženi mandlji, pršut, nabodala iz rakcev, klobasic chorizo ali lignjev, školjke, mini polnjene paprike, mini tortilje, čips. Tapasi niso glavni obrok, temveč jih Španci jedo čez dan, da lažje počakajo do pozne večerje, ki je pogosto po 22.00 uri in še kasneje.

Andaluzijska kuhinja je sicer sestavljena iz preprostih in svežih sestavin, ki jih pridelujejo sami. V Andaluziji se je bolj pikantno.

Od tu izvira slavna mrzla paradižnikova juha **gaspacho**. Specialiteta je **rabo de toro**, nekakšna čorba iz bikovega ali volovjega repa, ki izvira iz Cordobe. Biko, ubite med bikoborbami, namreč uporabljajo za hrano in bikov reb je prava poslastica.

Andaluzijskega izvora sta še salama s primesjo rdeče paprike **chorizo**, nekaj vmes med suho salamo in kulenom in salama, začinjena s pekočo papriko - **salchichon**.

Andaluzijci pogosto začnejo dan s **churrosi**. To so sladke ocvrte palčke, ki jih povaljajo v cimetu in sladkorju. Pomakajo jih v kavo ali vročo čokolado.

Kraljica španske kuhinje je nedvomno **paella**, jed iz riža, začinjena z žafranom, ki se pripravlja v plitvi posodi paelleri, po kateri je jed dobila svoje ime. V riž so vmešani morski sadeži, ribe, meso (piščanec, zajec) in zelenjava.

V andaluzijski kuhinji so nepogrešljive **tortilje**. Osnova je narejena iz krompirja ali moke, čebule in jajc, vanjo pa zamešajo razne zelenjave, sirne, mesne, pa tudi sladke nadeve. Pravijo, da v tortiljo zamešaš tisto, kar se ti povaljuje po hladilniku in kar ti pride pač pod roko. Tortilje so lahko glavna jed, lahko so tople ali hladne ali pa le tapas.

Vse te jedi so bile vključene v naš hotelski zajtrk in večerjo.

Nedelja, dne 16. 10. 2011 – Pohod na Pico Mijas, vas Mijas in Sevilja

Po poznem zajtrku se najbolj zagrizeni planinci odpravijo na še en planinski pohod na Pico Mijas, nekateri ostanejo, počivajo, se sprehajajo ali nakupujejo v Torremolinosu, štiri se odpravimo v vas Mijas, nekaj pa se jih je že v zgodnjih jutranjih urah napotilo z vlakom v Seviljo.

24 planincev se s podzemno železnico najprej odpelje do Benalmadene. Vzpon na pogorje **Mijas** jim olajša nihalka, ki potnike za 4,5 EUR v četrto uro dvigne s 0 m na 800 m nadmorske gladine. Adrenalin se jim zviša, ko žičnica za nekaj trenutkov obstane in obtičijo nad visokim prepadom.

Zgornja postaja nihalka je na vrhu **Mt. Calomorra**, od koder se ponuja spektakularen pogled na Sončno obalo, na gorovje Sierra Nevada in ob jasnih dneh na Gibraltar in na afriško obalo. Gorovje Mijas je prepredeno s peščenimi in kamnitimi potmi, označenih pohodniških poti je 2.750 m. Nihalka vozi od 11.00 ure in do zgodnjega večera, v poletnih mesecih pa celo do polnoči. V toplih mesecih je mogoče z vrha opazovati množico zvezd jasnega mediteranskega neba. Gorska tišina

gorovja Mijasa je krasno nasprotje vrveža in gneče spodaj na obali. Sam pohod traja dobre štiri ure, malo gor in malo dol ter nekaj časa po grebenu. Na vrhu čaka planince presenečenje. V **Valle de las Aguilas** (dolini orlov) je prava razstava ptic ujed (orlov, sokolov, jastrebov in drugih ujed). Nekatero ptico prosto preletavajo nebo in shrljivo krožijo nad glavami planincev. Na skali mirno čepi ogromen jastreb in srepo zre naokrog, pod nebom pa kroži veličastni planinski orel, ena največjih ptic na svetu, ki ima obseg kril do 2,2 m. Planinci opazujejo, kako orle in jastrebe krmijo na prostem s surovim mesom.

Povzpnejo še do 1150 m visokega **PICO DE MIJAS-a**. Pobočja tukajšnjih hribov so poraščena z borovci, mladim hrastjem ter nizkim grmovjem, med katerim rastejo lepe dišeče bele rožice,

palme, rožmarin, bodeča makija, rožičevci, pa še kak kaktus in agava se najmeta v goščavi. L. 2001 je ogromen požar uničil 1.000 ha borovih gozdov in grmičevja, podobna katastrofa se je ponovila l. 2008, ko je podtaknjen požar uničil 78 ha površine.

Pohod se konča s kopanjem in čofotanjem v morju. Ta dan je bil za planince poln smeha in dobre volje.

Medtem, ko ostali planinarijo in uživajo v gorski tišini, se s Sašo odpraviva v mestece (vas) Mijas. Pred nama gresta tja tudi Janja in Marija, vendar se ne srečamo. S podzemno železnico se peljemo do Fuengirole, od tam pa z lokalnim avtobusom do 8 km oddaljenega Mijasa.

Mijas je eden najlepših primerkov belih vasi (**pueblo blancos**). Bele vasi oz. mesta so značilnost Andaluzije, več kot sto jih je. Navadno ležijo na gričih ali pa se naslanjajo na pobočja hribov. Največji zgodovinski pečat so pustili v teh mestih Mavri, čeprav ima vsako mesto vsaj eno katoliško cerkev. Osrednji del teh mest spominja na medino. Hiše v belih vaseh so stisnjene skupaj in pobarvane z belim apnom, pročelja so okrašena s keramičnimi ploščicami, strehe pa krite z opečnato, rdečo ali rjavo opeko. Skozi vasi vijugajo ozke zavite ulice, z oboki in arkadami, znotraj katerih se skrivajo odprta

notranja dvorišča (patios). , Na oknih so železni križi, tla so tlakovana s kamnom, v ozkih ulicah pa je polno trgovinic s spominki. Na marsikateri okenski polici ali na vratnih podbojih so izobešene kletke s kanarčki, ki so v teh krajih cenjeni in priljubljeni hišni ljubljenci in jih razkazujejo zaradi njihove lepote in lepega petja.

Patios (terasa, dvorišče) so nepokrita notranja dvorišča, okrašena z arkadami, fontanami, tlakovana s kamnom in so vmesni prostor med prostori za bivanje in vrtom. Uporabljajo jih za jedilnice in za druženje. Patiosi so okrašeni z več sto rastlinami in cvetjem in kar tekmujejo, katero bo imelo na oknih in zidovih izobešenih več cvetličnih lončkov z geranijami, nageljni, vrtnicami, hortenzijami, limonovci, oranževci in drugim bujnim cvetjem. Patiosi so sestavni del arhitekturne in socialne mestne dediščine.

V Cordobi poteka že od leta 1918 v maju festival patiosov. Domačini takrat odprejo svoja zasebna stanovanja in dvorišča in vanje povabijo turiste. Takrat patiose še posebej lepo okrasijo. Turisti dobijo seznam patiosov, ki so odprti za javnost ter zemljevid. Patiose odprejo zjutraj in zgodaj zvečer, čez opoldne, v času sieste, so zaprti. Ob petkih in sobotah pa so odprti do polnoči. Za vstop v patiose se donira vsak 1,00 EUR. Lončka s cipresama na vsaki strani vhodnih vrat oznanjata, da je patios odprt za javnost. Najlepši patiosi so nagrajeni.

MIJAS leži na 428 m nm.v. in šteje 7.500 prebivalcev. Mesto ima nekaj zanimivih cerkva iz rimske, mavrske in španske preteklosti, narodni muzej in muzej bikoborb ter živi v glavnem od turizma. Sredi mesta je trg, ki ga krasijo mogočna poprova drevesa. Številni lokali in trgovinice s keramiko, vezeninami, izdelki iz protja, z usnjem, spominki, oblačili in dodatki za flamenko in bikoborbe so polni turistov. Mestna hiša organizira vsako sredo točno opoldne predstavo flamenka, gledalce pa brezplačno postrežejo s kozarcem vina.

Mijas je eno redkih mest v Španiji, ki imajo ovalno areno za bikoborbe. Običajno so arene okrogle. Tukajšnja areno so odprli l. 1900 in jo še vedno uporabljajo za bikoborbe in za konjske dirke. Bikoborbska arena stoji sredi Plaza de Toros (trg bikov). Sredi arene je muzej bikoborb, posvečen zgodovini bikoborb. Ravno danes bodo v Mijasu bikoborbe, vendar šele pozno popoldne. Sredi dneva še ni zaznati kakšnega posebnega vzdušja, ki bi napovedoval ta dogodek.

Nekoliko stran od arene stoji cerkev, zgrajena v začetku 18. stol., zraven nje pa so ruševine nekdanjega mavrskega gradu, ki je stal od 8. do 15. stol. Od vsepovsod je prekrasen razgled na morsko obalo, pa tudi na hribe, po katerih ta čas lazijo naši planinci.

Zavetnica Mijasa je **Virgen de la Peña**. Peña pomeni v španščini pečina. Ob grajskem obzidju je izdolbena v skalo votlina skalne device, znotraj katere je kapela skalne device. Votlina ima zanimivo legendo, po kateri je mesto zaslovelo. L. 1536 sta se na tem mestu igrala dva otroka in do nju je priletel bel golob. Naslednji dan (30. 5. 1536) sta

otroka zaslišala nek glas in zagledala žensko z otrokom v naročju in belim golobom na rami. Predstavila se jima je za devico Marijo in jima naročila, naj odstranijo skale, ker je ona zazidana v teh skalah že 500 let. Oče otrok je šel skupaj z duhovnikom na ta kraj in pri izkopavanju dejansko našel kip device Marije. Na tem mestu so kasneje zgradili kapelo, gradnja katere je bila končala l. 1682. Od tedaj dalje velja kapela za svetišče in romarski kraj. V votlini je oltar z devico Marijo, ki je vedno okrašen s cvetjem, slikami in rožnimi venci. Sredi mesta stoji velika skulptura belega goloba, ki je oznanil prikazovanje Marije, izklesana iz snežno belega marmorja.

Vsako od andaluzijskih belih mest ima apnaste bele hiše, veliko rož in keramike... A le Mijas se ponaša z nenavadno znamenitostjo, z zabavno tradicijo, ki se je ohranila še iz preteklosti, to je z oslovskimi taksiji. Nobeno drugo mesto ne premore oslovskih taksijev. Poleg konj in konjskih kočij so osli tukajšnje prevozno sredstvo. Osel ima v središču mesta svoj spomenik v naravni velikosti, silhueta osla je celo v logotipu mesta, kar kaže, da imajo tukajšnji prebivalci smisel za humor.

Oslovski taksi »vozi« z osrednjega mestnega trga, kjer je parkirišče za osle. Osli so okrašeni z resicami, cofi, kovinskim okraski, pletenimi kitami, nekateri imajo nogavičke in pisana ogrinjala z orientalskimi vzorci. Tudi sedla so lepo okrašena. Nekateri osli so vpreženi v vozičke. Turisti se lahko za 15,00 EUR vozijo z oslovskimi vozički, za 10,00 EUR lahko osla jahajo po mestu, za 2,00 EUR pa ga lahko zajezdijo in se fotografirajo z njim. Naravovarstveniki sicer

protestirajo zoper oslovske taksije, češ da so nepotrebno mučenje živali in pozivajo mednarodno javnost, naj jih prepove, vendar je njihov trud enako neuspešen kot prizadevanja za odpravo bikoborb.

Bikoborba (corrida de toros) je v Španiji javna ljudska zabava. Španski časopisi pišejo o bikoborbah na kulturnih in ne na športnih straneh, saj je bikoborba zanje vrsta umetnosti. Vsako nedeljo se Španci množično zberejo v bikoborskih arenah, da bi videli predstavo, v kateri se poklicni bikoborci, narodni junaki, bojujejo z biki. A ne zaupaj lepoti in blišču zunanjega videza! Za zidovi aren teče kri, večinoma bikova, pogosto pa tudi človeška, gledalce pa zaradi vonja po krvi omamljajo čustva povampirjenosti.

Bikoborci (torerosi ali matadoresi) nosijo slikovite noše, ki so namenjene samo bojevanju. S posebnimi gibi in z zamahi z rdečimi ogrinjali dražijo bika. Ko bik postane napadalen in v njem vre le še ubijalska kri, bikoborec vzame sulico, okrašeno z barvnimi trakovi in dolgimi peresi, se približa biku in z vzklikom zabode sulico biku v zgornji del telesa. Bikoborec je ob ležečem mrtvem biku deležen bučnega aplavza, vzklikanja in slave. Meso bika, ki je bil ubit v bikoborbi, se naslednji dan v mesnicah prodaja kot najboljše in najdražje meso. Množica v areni ob akrobacijah, ki jih izvaja bikoborec in smrtnih udarcih, ki jih zadaja biku, uživa. Vsakič, ko se bik zažene v ogrinjalo, zakličejo "ole". Bikovo mučenje in njegovo pihanje skozi nosnice gledalce spodbuja in bolj nečloveška je predstava, glasneje vzklikajo.

Po vsem svetu, pa tudi v Španiji, so vedno glasnejša nasprotja med tistimi, ki bikoborbo neizprosno podpirajo, in njenimi nasprotniki. Bikoborski navdušenci pravijo, da je to dolga, pomembna in neločljiva kulturna tradicija države, da so bile bikoborbe že del stare antične kulture. Drugi, predvsem skupine za varstvo živali, pa se sklicujejo na nečloveško trpljenje živali med predstavo. Katalonski parlament je pred kratkim prepovedal bikoborbe.

Črne španske bice, ki so namenjeni za koride (tor bravo), vzrejajo prav v Andaluziji. Sezona za bikoborbe traja od aprila do oktobra. Povprečna cena vstopnic je od 20,00 do 100,00 EUR, pa tudi bistveno več, odvisno od kraja in arene, kjer se korida odvija in od tega, ali je sedež v senci ali na soncu.

Nazaj grede se s Sašo vračava z avtobusom, ki vozi direktno do Torremolinosa. Stara cesta med Mijasom in Benelmadeno vodi med borovci in vilami ter ves čas s pogledom na morje.

Skupina petih pohodnikov pa se je odpravila namesto v hribe v 200 km oddaljeno Seviljo. Vožnja do tja z vlakom traja dve uri, enosmerna vozovnica stane 18,00 EUR. Vozovnica za hitri vlak pa stane 50,00 EUR.

SEVILJA (Sevilla) je kulturno in finančno središče južne Španije, glavno mesto Andaluzije in njeno največje mesto ter četrto največje špansko mesto. Leži ob reki Guadalquivir. Šteje 705.000 prebivalcev in velja za eno najlepših evropskih mest, mesto izjemnega bogastva in neizmernih nasprotij. V starem mestnem jedru dominira gotška katedrala, ki je tretja največja na svetu. V času, ko so jo gradili (v 15. in 16. stol.), je bila celo največja cerkev na svetu. Zgrajena je na temeljih nekdanje džamije, njen zvonik La **Giralda** je nadgrajen minaret in je simbol mesta.

Giraldo je za Seviljo tako simboličen in pomemben, kot je Eifflov stolp za Pariz. Stolp je bil v 14. stol. močno poškodovan zaradi potresa. Današnja obliko je dobil v 16. stol., ko so na njegov vrh postavili vetrnico v človeški podobi (giraldillo), po kateri se stolp tudi imenuje.

V tej katedrali je **grob Krištofa Kolumba**, ki mu mesto dolguje svoje bogastvo. Kraljica Izabela je namreč podprla Kolumbovo prvo potovanje v novi svet, kamor je Kolumb odpotoval iz Huelve, пристanišča, ki je 120 km oddaljeno od Sevilje. Kolumbova potovanja so odprla trgovanje z Ameriko, predvsem z zlatom in dragulji, ki je Sevilji prinašalo velikanske dobičke. Prav iz Sevilje oz. iz пристanišča na reki Guadalquivir sta odhajala na svoje plovbe prekomorska raziskovalca Amerigo Vespucci in Ferdinand Magellan.

Na ruševinah rimske trdnjave so bile zgrajene kraljeve utrdbe **Reale Alcazares**. V 14. stol. so krščanski kralji najeli najboljše mavrske rokodelce, da so izboljšali in polepšali palačo in naredili iz nje pravi zaklad. Njeni vrtovi so mešanica mavrske, renesančne in angleške tradicije.

Sevilja ima mogočno bikoborbsko areno **Plaza de Toros de la Maestranza**, zgrajeno v obliki amfiteatra. Njena gradnja se je pričela l. 1758 in je poleg Ronde najstarejša arena v Španiji in prav tako kot Ronda zibelka bikoborb, kjer se je vse začelo. Tudi ta arena je ovalne in ne okrogle oblike. V njej poteka vsako leto Feria de Abril, ki je eden najbolj znanih bikoborbskih festivalov na svetu. Arena sprejme 14.000 gledalcev.

Velika znamenitosti Sevilje je arhiv **Archivo de Indias**, v katerem so zbrani vsi dokumenti, povezani z odkrivanji španskih kolonij novega sveta. Arhiv je pod zaščito Unesca, prav tako kot gotška katedrala in palača Alcazar.

Torre del Oro – osmerokotni zlati stolp je bil zgrajen v l. 1220 kot opazovalni stolp. Na nasprotni strani rečnega brega je stal srebrni stolp. Zlati stolp je dobil imel po zlatih ploščah na strehi, ki so že zdavnaj izginile, verjetno pa tudi po skladišču zaloga zlata, ki so jih vozili iz Amerike. Tudi ta stolp je simbol Sevilje.

Univerza v Sevilji stoji na mestu prve tobačne tovarne v Evropi La Antigua Fabrica de Tabacos, ki je bila zgrajena v 18. stol. v baročnem stilu. Tobačna tovarna je takrat zaposlovala 3.000 delavcev. Poslopje je bilo prizorišče prvega dejanja **Bizetove opere Carmen**, ki se dogaja l. 1820 v Sevilji in njeni okolici.

Sevilja je znana tudi po komični operi Gioacchina Rossinija **Seviljski brivec**, ki se dogaja sredi 18. stol. v tem mestu.

V Sevilji je baje posebna sončna svetloba, kakršne ni nikjer drugje na svetu. Nek arabski rek pravi, da »celo sonce ostane na svoji poti dlje časa nad Seviljo, da bi lahko uživalo v njeni lepoti«. Mesto je baje tako lepo, da ne more njegove lepote zaobjeti noben stih.

Ponedeljek, dne 17. 10. 2011 – slovo od Andaluzije in vrnitev domov

Danes je dan za slovo od Andaluzije. Po zajtrku spakiramo kovčke, izpraznimo sobe in do odhoda shranimo kovčke v eni od hotelskih sob. Nakupujemo spominke, pišemo razglednice, se sprehajamo ob obali, nekateri se kopajo v bazenu... Dan je malce oblačen in vetroven.

Z Edijem in Nikolo se sprehodimo preko starega dela Torremolinosa do Trga Evropske unije (**Plaza de la Union Europea**), sredi katerega dominira Spomenik Evrope, velikanska bela skulptura grškega boga Zeusa v obliki bika, ki ga jezdi prinesa Evropa. Bik je oblikovan iz 16.000 kg belega marmorja, obdan pa je z nizko ograjo iz kovanega železa. Na ograji je plošča, na kateri je vklesana legenda o Zeusu in Evropi.

Evropa je bila lepa mlada princesa, v katero se je zaljubil najvišji grški bog Zeus. Deklico je želel na vsak način osvojiti, zato je sklenil, da jo ugrabi. Spremenil se

je v belega bika z zlatimi rogovi in se pomešal med ostale bika. Nekega dne se je Evropa igrala s svojimi prijateljicami na pašniku, na katerem se je pasel bik. Ker je bila žival krotka in prijazna, je Evropa splezala na bikov hrbet, ta pa z deklico na hrbtu zdirjal v morje in plaval vse do Krete. Na otoku se je Zeus spremenil iz bika v privlačnega fanta in zapeljal Evropo, ki ni vedela, kdo jo je ugrabil. Zeus je nato odšel, ona pa je ostala na Kreti in žalovala za izgubljenim devištvom. Takrat se je Evropi prikazala boginja ljubezni Afrodita in izdala skrivnost, kdo je skrivnostni ljubimec. Zeus je Evropi podaril del sveta, ki se od tedaj dalje imenuje po njej – Evropa. Evropa je Zeusu rodila tri sinove in eden od njih je bil Minos, kretski kralj. Kreta se zato šteje za zibelko Evrope.

Na Trgu EU so postavljene okrogle klopce iz svetlomodrih keramičnih ploščic, na katerih so grbi posameznih držav EU, med drugim tudi Slovenije. Sredi trga pa stoji krožišče s 26 drogovi, ki nosijo 25 zastav članic EU (toliko jih je bilo l. 2005, ko so otvorili spomenik) ter zastavo EU. Nismo pa prešteli, če za kasneje pridružene članice EU postavijo nov drog. Trg EU in spomenik Evropi stoji v znak spoštovanja domačinov do vseh državljanov iz drugih evropskih držav, ki pridejo v Torremolinos.

Mimogrede, 130 m² veliko stanovanje na tem trgu stane 350.000,00 EUR. Če bi koga zamikalo, da bi kupil stanovanje v Torremolinosu, pa so cene stanovanj tik ob morju npr.: 27 m² garsonjera 60.000,00 EUR, 60 m² stanovanje pa cca 100.000,00 EUR.

Kosimo v sosednjem hotelu Don Marco, po kosilu pa se končno uspemo zbrati vsi na enem mestu in pozirati za gasilsko fotografijo. Nikola se za to priložnost še enkrat preobleče v kurenta in zarožlja s svojimi zvonci.

Podpišemo se na plakat Eurorando 2011, ki ga bosta Jože in Uroš izročila predsedniku Türku.

Ob 17.30 uri nas avtobus popelje proti letališču v Malagi. Še zadnji pogled na Mt. Palomo, pomahamo v slovo Torremolinosu in – adijo Andaluzija. Letalo vzleti ob 20.30 uri. Ves čas poleta poslušamo vztrajno bevskanje in histerično lajanje psa, ki potuje v trupu letala, na prednjih sedežih pa neusmiljeno joka dojenček. Naš kurent v zaboji pa mirno spi in je čisto tiho in priden. Oživel bo spet šele v pustnem času.

Opolnoči pristanemo na dunajskem letališču, ob pol štirih zjutraj naslednjega dne se dokončno poslovimo na Ptuju.

Andaluzija je vse udeležence Evropohoda 2011 očarala. Andaluzija s svojo silnostjo, vznemirljivostjo, silovitostjo, strastnostjo, s svojim temperamentom, obsijanostjo s soncem, svetlobo in toplino. S čutnim flamenkom, kitaro Pace de Lucie, bikoborbami, koridami, arabskimi palačami in utrdami, čudovitimi belimi mesti pueblom blancos in majhnimi biserčki v njih – cvetočimi patios. S senzibilnostjo stihov Federica Garcie Lorce in slavo Pabla Picassa.

Za zaključek naj si izposodim misli F. G. Lorce iz njegove pesniške zbirke Ciganski Romansero: *»To je pesem o Andaluziji. Imenujem jo cigansko, ker je cigansko tisto, kar je najvišje, najgloblje in najbolj aristokratsko v moji deželi, pa tudi najznačilnejše določilo in tisto, kar ohranja žar, kri in abecedo andaluzijske in univerzalne resnice. Ciganski Romansero je slika Andaluzije, s cigani, konji, nadangeli, planeti, z judovskim in rimskim vetrom, z rekami, zločini. Zbirka, v kateri ni izpovedana tista Andaluzija, ki se vidi, temveč v*

njej drhti tisto, česar se ne vidi. In skrivnostna in nedoumljiva je bojda duša Andaluzije.«

Evropske pešpoti so poti za odkrivanje krajev in lastne duše, pa tudi za odkrivanje prijateljstev in krepitev vezi med ljudmi. Evropske pešpoti povezujejo kraje in ljudi.

Le stopajte po njih, telo in duša vam bosta hvaležna.

Čisto za konec pa še namig. V Sevilji se začne ena od evropskih pešpoti E3 – pot sv. Jakoba, ki po številnih poteh iz vseh koncev Španije vodi do Santiaga de Compostele. Ta pot je Via de la Plata ali Camino Mozarabe (990 km). O teh poteh si lahko preberete na: <http://stasa.blog.si/ol/>.

Zagorje ob Savi, oktober 2011

Zapisała: Staša Lepej Bašelj (stasa.lepej@siol.net)

Fotografije: Staša, Saša Kokalj, Jože Prah, Matjaž Tratnik, Gordan Prcač